

Waardvogel

63e JAARGANG | NUMMER 4 | SEPTEMBER 2024
WWW.NVWK.NL

Vleren met Paul Feenstra 16

en de woudlopertjes verdwaalden in het IHC-bos

Bijenkasten plaatsen 24

kan ten koste gaan van bedreigde wilde bijen

Stadsakker Gouda 32

Duurzaam voedselproject in de IJssel-uiterwaard

Namen, telefoonnummers en e-mailadressen

Bestuur

Voorzitter	Jaap Graveland, jaap.graveland@nvwk.nl	06 53579285	0182 601814
Secretaris	Frans van der Storm, info@nvwk.nl Boschpolderstraat 14, 2807 LJ Gouda	06 55812250	
Penningmeester	Michiel Fokkema, penningmeester@nvwk.nl bankrekening NVWK: NL82 RABO 0127 2948 80	06 20565775	
Algemeen adjunct Bestuurslid	Benjamin Hallie, b.hallie@hetnet.nl	06 28430807	
Coördinator vogelwerkgroepen	Marije Willems, macwillems69@gmail.com	06 18736946	
Coördinator PR en communicatie	Vacant		

Werkgroepen

Redactie Waardvogel voor kopij	Maria Kuijf en Joke Colijn, nvwkredactie@gmail.com	06 44744408	0182 359778
Foto's t.b.v. de website	Redactie, nvwkredactie@gmail.com		
Werkgroep Ruimtelijke Ordening	Leen Verschoor, werkgroep@nvwk.nl Mariëlla van Gemeren, werkgroep@nvwk.nl	06 30575522	0180 682860
Coördinator weidevogelbescherming	Vacant , weidevogels@nvwk.nl		
Overige leden van het weidevogelteam:	Bernard de Jong, weidevogels@nvwk.nl Joke Colijn, jj.colijn@gmail.com Arnout de Redelijkheid, a.deredelijkheid@degroenemotorzhl.nl	06 50276995	
Coördinator zwarte stem Krimpenerwaard	Max Ossevoort, maxossevoort@gmail.com	06 58870179	
Coördinator plantenwerkgroep	Jaap Oosterom, planten@nvwk.nl	06 21325649	
Contactpersoon werkgroep landschaps- onderhoud	Edwin Valentijn, landschapwerkgroep@nvwk.nl	06 48131144	
Coördinatoren vlinders- en libellen- werkgroep	Ton Hoefnagel en Wil Sluis, vlinderwerkgroep@nvwk.nl	06 53209161	
Coördinator wintervogeltellingen	Hans Kouwenberg, wintervogels@nvwk.nl	06 11156898	
Coördinatoren grote zilvreigertelling	Mieke Veen, mieke.veen@hotmail.com Leo Markensteijn, leom2941@gmail.com	06 12417622	
Coördinatoren uilenwerkgroep	Joep Vanderbroeck, uilenwerkgroep@nvwk.nl Lilian Roosenboom, uilenwerkgroep@nvwk.nl	06 55588849	
Coördinator ervogelwerkgroep	Jaap Graveland, ervogels@nvwk.nl	06 53579285	0182 601814
Coördinator zwaluwenwerkgroep	Nico van Dam, nicovandam@hotmail.nl		0180 513975
Coördinatoren jeugdwerkgroep	Vacant , interim: Benjamin Hallie, b.hallie@hetnet.nl	06 28430807	
Aanspreekpunt Knotgroep Krimpen	Yolande Nederveen, knotploegkrimpen@gmail.com	06 42508452	
Coördinator roofvogelwerkgroep	Jaap Jan Leeuwenburgh, roofvogelwerkgroep@nvwk.nl	06 40726332	
Coördinator waterwerkgroep	Vacant , waterwerkgroep@nvwk.nl		
Coördinator materialen	Floor Andeweg, materialen-nvwk@kpnmail.nl		0180 514130
Contactpersoon zoogdierenwerkgroep	Gabi Baartman, zoogdierenwerkgroep@nvwk.nl	06 51370748	

Andere belangrijke instanties

Dierenambulance Gouda e.o.	Ook voor ophalen zieke dieren met vogelgriep	0182 529059
Dierenbescherming	Afdeling Krimpenerwaard	0180 510984
Meldpunt m.b.t. milieu en de jacht	Politie Hollands Midden, Regionaal Milieu Team	0900 8844
Melden van zwerfvuil	Contact opnemen met de gemeente Krimpenerwaard	140182
Meldpunt Laagvliegen Krimpenerwaard		010 4733333
Vogelasiel	Vogelklas Karel Schot	010 4857847
Meldpunt klachten onderhoud sloten, bermen of dijken	Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard, info@hhsk.nl	010 4537356
Milieutelefoon	Bij verstoringen van de natuur	0888 333555
Illegale (roof)vogelvervolgning	Melden via www.natuurverstoring.nl of bij de politie	0900 8844
Meldpunt invasieve plantensoorten	In bermen N-wegen ter bestrijding en monitoring: zuidholland@pzh.nl	
Onderzoek doodsoorzaak wilde dieren	Dutch Wildlife Health Centre www.dwhc.nl/meldingsformulier	

Lid worden?

Wilt u actief deelnemen aan de Natuur- en Vogelwerkgroep Krimpenerwaard of wilt u de doelstellingen van onze vereniging steunen, word dan lid. Op onze website kunt u alles over ons vinden, wat we doen en waar we voor staan. Meld u aan op www.nvwk.nl onder 'de vereniging', of stuur een e-mail naar info@nvwk.nl met uw gegevens. U kunt ook de secretaris bellen: 06 55812250. Zie de colofon voor de diverse lidmaatschappen.

Colofon

De Waardvogel
ISSN 1384-8240
Jaargang 63
verschijnt 5 x per jaar, februari-
april-juni-september-december

Kopij aanleveren
Vóór 15 januari, 15 maart, 15 mei, 15
augustus en 15 november

Oplage
1100 exemplaren

E-mail redactie
Joke Colijn
Maria Kuijff
nvwkredactie@gmail.com

Website www.nvwk.nl
 www.facebook.com/denvwk/
 <https://twitter.com/denvwk>
 [nvwk.nl](https://www.instagram.com/nvwk.nl)
[uitlenwerkgroep_nvwk.nl](https://www.instagram.com/uitlenwerkgroep_nvwk.nl)

Secretariaat & ledenadministratie
Frans van der Storm
Boschpolderstraat 14
2807 LJ Gouda
info@nvwk.nl

Contributie per kalenderjaar
€ 5,- voor een jeugdlidmaatschap,
één kind t/m 16 jaar
€ 20,- voor een basislidmaatschap
€ 25,- voor een gezinslidmaatschap

Bankrekeningnummer
NL82 RABO 0127 2948 80

Lid worden
U kunt lid worden via www.nvwk.nl
of door een e-mail met uw gegevens
te sturen naar info@nvwk.nl

Op de voorpagina
Tafeleend
foto: Vincent Vuik
Foto van de maand:
Rups koninginnenpage
foto: Wiro Spruit

Overname van artikelen
Overname van artikelen uit dit blad is
toegestaan met bronvermelding

Disclaimer
Artikelen of uitingen van derden
in de Waardvogel geven niet
noodzakelijkerwijs de mening van de
redactie of van de Natuur- en Vogel-
werkgroep Krimpenerwaard weer,
maar zijn voor rekening van de
auteurs, de geciteerden of de bron

Drukkerij
Efficiënta
Krimpen aan den IJssel
Zie advertentie

Voor advertenties
nvwkredactie@gmail.com
Jaartarief (= vijf edities):
1/8 pagina: € 50,-
1/4 pagina: € 90,-
1/2 pagina: € 150,-

Van de voorzitter

Jaap Graveland

M'n laatste. 25 oktober gaat het huis leeg, 1 november zitten we in de Achterhoek...

Wat een timing. Een kabinet dat in één keer 25 miljard euro en alle plannenmakerij voor natuur, duurzame landbouw, schoon water en klimaatbestendigheid overboord kiepert, zonder met een helpend alternatief te komen. Tegelijk wordt vlak bij ons huidige huis momenteel veel areaal ingericht voor natuur met agrarisch medegebruik.

Het kabinetsbeleid bewijst: lokale initiatieven zijn belangrijker dan ooit. Verandering komt van onderaf. De Natuurbescherming begon toen Amsterdam het Naardermeer als vuilnisbelt wilde gaan gebruiken. Burgers zoals Jac. P. Thijsse richtten Natuurmonumenten op. De milieubeweging ontstond door de DDT problematiek. Rachel Carson schreef *Silent Spring*, een boek dat grote impact had door de combinatie van passie en wetenschap. Individuen en organisaties die opstonden.

Wij werken volop mee aan lokale initiatieven. In Prachtlint, het Natuurbeheercollectief, in het agrarisch natuurbeheer. Maar ook door onze praktische inzet buiten, met excursies, tellingen, cursussen, lezingen, landschapsonderhoud en kleine of grotere projecten.

En die lokale initiatieven groeien, landelijk en in de Krimpenerwaard. Het nieuwste initiatief is Groen Bruist in Schoonhoven, naar goed voorbeeld van Gouda, waarin bewoners in de kernen aan de slag gaan met inheemse planten op gemeentegrond. Het initiatief breidt uit!

En de NVWK groeit mee, we hebben nu ca. 1050 leden, een toename van bijna 100 leden in een jaar tijd! We zijn volop aan het werven voor nieuwe bestuursleden, omdat Frans en ik het bestuur verlaten - en het ziet er goed uit. Sommige bestuurstaken kunnen worden afgesplitst en als zodanig wél worden ingevuld, dat is eigenlijk nog beter omdat het de werklast verlicht. In de komende tijd wordt hierover meer zekerheid verwacht. Groei is belangrijk voor de natuur in de Krimpenerwaard, maar ook voor onszelf. Uit onderzoek blijkt immers dat de handen uit de mouwen steken, zelf bijdragen, de beste manier is om hoop te houden. Jan Rotmans schreef er een prachtig boek over: *Omarm de chaos*. Een andere hoopgevende boekentip: *Change*, van Damon Centola. Vol met voorbeelden hoe individuen en kleine organisaties het verschil kunnen maken, en hoe dat werkt. Niet alles lukt, dat hoort er allemaal bij. Er zijn meestribbelaars, zoals Jan Rotmans ze noemt: mensen en organisaties die zeggen mee te doen, maar eigenlijk vertragen. Voor ons als NVWK is dat ook elke keer afwegen: samenwerken of meer inzetten op eigen acties?

Misschien heb ik het hier al eens gezegd, maar dan nu nog maar een keer: mensen gaan zich vooral voor natuur interesseren vanuit gevoel van betrokkenheid, veel minder vanwege een gevoel over de intrinsieke waarde van natuur, of uit zorg over verdwijnende ecosysteemdiensten zoals bestuiving. Het gaat vooral via het hart, niet het verstand. En het goede nieuws is: die betrokkenheid is besmettelijk, we geven het aan elkaar door, bijvoorbeeld door je buurman of -vrouw uit te nodigen voor een excursie of een lezing.

Het gaat in stapjes: je ogen gaan open, je ziet meer, je gaat waarderen wat je ziet, je wilt je er voor inzetten. Dat is de theorie, maar ik heb het ook in 16 jaar lidmaatschap van NVWK ervaren. En dat doorgeven van betrokkenheid, het delen van enthousiasme, dat is nou net waar we als vereniging goed in zijn en wat zo leuk is om te doen.

Het is een eindje weg, de Achterhoek. Maar online een bijna onmeetbaar kleine afstand. Het contact gaat niet helemaal verloren. En fysiek? Ik heb op de vrijwilligersdag toegezegd een excursie te organiseren naar het Vragenderveen. Daar broeden kraanvogels. Die moet je een keer zien en horen. Tot ziens! 🐦

In dit nummer

Belangrijke gegevens 2
Van de voorzitter 3
Even Noteren 4
Bezoek vogelringstation Nebularia 5
Koninginnenpage, foto van de maand 5
Duikeenden en veel hybriden op de voorpagina 6
Klussenbank: wie helpt mee? 8
Verrassende ontmoeting! 9
Méér verrassende ontmoetingen 11
Jeugdpagina 12
De Kampina vlinderexcursie 14
Vleren met Paul Feenstra 16
Nachtvlinderavond in de Kleituin Opperduit 18
Bomen, de bedreigde juweeltjes van Zuid-Holland 21
NVWK-Vrijwilligersdag 22

Bijenkasten plaatsen 24
NVWK op de braderie in Stolwijk 27
Nieuws uit de werkgroep RO 28
Jeugdherinnering 30
Mussenkast 'gekraakt' door paar pimpelmees 31
Welke vogel is dit? Lezersvraag 31
Stadsakker Gouda, Duurzaam voedselproject 32
"Het was top en pluizig!" 36
Punt Transect Telling wintervogels overnemen 37
Versterking uilenwerkgroep 37
Reorganisatie Knotploeg-Oost 38
Samen aan de slag 39
Reuzenspringbalsemen trekken 41
Europa tikt Nederland op de vingers om weidevogels 42
Weidevogel-alarm 42

Even wateren

Planning maaidata Idylles: Week 39, 40 en/of 41

De idylle in het Loetbos en enkele botanische veldjes van het hoogheemraadschap langs het fietspad door het Loetbos worden onderhouden door de NVWK. We maaien de veldjes twee keer per jaar, ruimen het hooi af en houden de bomen en struiken in toom. De tweede maaironde bestaat uit twee zaterdagochtenden en die zijn begin oktober gepland, maar de precieze datums zijn afhankelijk van het weer. Aanvang 9.00 uur en afronden rond 13.00 uur. Uiteraard is er een pauze en er is ook altijd gelegenheid voor een toelichting op het beheer van de veldjes. We verzamelen bij de Hendrikshoeve (Loet 4, 2941LB Lekkerkerk). Zelf koffie/thee en iets met energie meenemen is handig. Als je wil helpen en nog niet op onze maillijst staat kun je je aanmelden bij landschapwerkgroep@nvwk.nl. De exacte data kunnen we dan op tijd aan je doorgeven.

Euro Birdwatch 2024

Op 5 oktober, aan het begin van de vogeltrek wordt in heel Europa en ook in Nederland, weer de Euro Birdwatch gehouden. Dit is een soort megavogeltrektelling, waar in ons land vele telposten aan meedoen. En ook in 32 andere Europese landen wordt die dag geteld. Het doel van het evenement is evenwel niet alleen het tellen, maar om aandacht te vragen voor het lot van de trekvogels. Want helaas is dat in sommige landen nog hard nodig.

In Nederland is de Euro Birdwatch daarnaast ook een uitstekende gelegenheid om het belang van ons land voor trekvogels nog eens voor het voetlicht te brengen in de pers. Want hoewel maar een momentopname, het geeft een goed beeld van de najaarstrek boven Nederland. De NVWK telt weer op telpost De Hoekse Sluis. Tel jij mee?

Bezoek vogelringstation op de Kop van Schouwen

Op zaterdag 12- en zondag 13 oktober stelt Nebularia tussen 09.00 – 12.30 hun vogelringstation open speciaal voor NVWK leden. Er is een zeer beperkt aantal plaatsen van twee keer tien deelnemers. Daarom verplicht opgeven bij b.hallie@hetnet.nl of 06- 28430807. Voor aanvang ontvang je van Cor Oskam (betrokken bij Nebularia én NVWK) verdere aanvullende informatie.

Wintervogeltelling

12 en 13 oktober. Eerste telling van het seizoen. Noteer de data goed, want er volgt geen herinnering meer.

Grote zilverreigertelling, eerste van drie tellingen

Zaterdag 19 oktober wordt de eerste telling van grote zilverreigers van dit seizoen gehouden. Er wordt geteld op de bij ons bekende slaappleatsen, vanaf zonsondergang tot dat het donker is. Voor deelname of info: Mieke Veen, mieke.veen@hotmail.com of Leo Markensteijn, leom2941@gmail.com.

Jeugdexcursie naar 'Het Keringhuis' (Maeslantkering)

Bij Hoek van Holland. Op zaterdag 19 oktober om 11.00 uur wordt de jeugdwerkgroep ontvangen voor een programma van anderhalf uur bij het museum bij de Maeslantkering. Er staat ons een gevarieerd programma te wachten en we gaan zeker ook het terrein van de kering zelf op! Uitgebreidere info is terug te vinden op de jeugdpagina, dus blader snel door! Er zijn meer dan genoeg beschikbare plaatsen, maar graag even opgeven bij b.hallie@hetnet.nl of 06-28430807.

Kennisdag Boerenlandvogels

Op 17 oktober organiseert de Provincie Zuid-Holland voor de tweede maal de Kennisdag voor alle betrokkenen bij boerenlandvogels. Dus voor de Krimpenerwaard geldt dat weidewachters, agrariërs, het ZHL, Weidehof, de WBE en andere betrokken welkom zijn. Vragen aan de orde: Hoe gaat het met de weide- en akkervogels? Waar staan we met het Actieplan Boerenlandvogels in Z-H? Scan voor informatie en aanmelden de QR-code of gebruik de link in de agenda op onze website.

Vogelexcursie naar de Hollandse en Zeeuwse Delta

In navolging van de geslaagde editie afgelopen jaar, organiseert Coen van Nieuwamerongen op zaterdag 2 november een vogelexcursie naar de Delta. De Zuid-Hollandse en Zeeuwse delta is voor duizenden wintervogels een ideale plek om te overwinteren. We verzamelen ons om 7.30 uur op de parkeerplaats bij de surfplas Krimpen (C.G. Roosweg 9, 2931 LK Krimpen aan de Lek). Vanaf daar carpoolen we en zullen een mooie ronde maken: de buitenhaven van Stellendam, de Brouwersdam en de polders van Plan-Tureluur staan op de planning. Eind van de middag hopen we weer terug te zijn op de parkeerplaats. Heb je vragen? Mail dan naar coenvna@gmail.com of stuur een appje naar 06-38380899. Bij slecht weer of twijfel daarover: neem contact met mij op. Mogelijk wordt de excursie dan verplaatst.

Landelijke Natuurwerkdag

Zaterdag 2 november, het grootste vrijwilligersevenement in het groen in Nederland waarop duizenden

**natuur
werkdag**

Nederlanders de handen uit de mouwen steken. Uiteraard doen onze knotgroepen hieraan mee en iedereen is vandaag welkom bij onze activiteiten!

Informatie over locaties of aanmelden bij: Edwin Valentijn, landschapwerkgroep@nvwk.nl of 06-48131144, of Yolande Nederveen, knotploegkrimpen@gmail.com of 06-42508452.

Voorlopige knotdata landschapswerkgroep

9 november, 23 november, 7 december, 21 december, 11 januari 2025, 25 januari, 8 februari, 22 februari.

Voorlopige knotdata knotploeg Krimpen

16 november, 30 november, 14 december, 18 januari 2025, 1 februari, 15 februari.

Wintervogeltelling

16 en 17 november. Tweede telling van het seizoen. Noteer de data goed, want er volgt geen herinnering meer.

Grote zilverreigertelling, tweede van drie tellingen

Zaterdag 7 december wordt de tweede telling van grote zilverreigers van dit seizoen gehouden. Er wordt geteld op de bij ons bekende slaappleatsen, vanaf zonsondergang tot dat het donker is. Voor deelname of info: Mieke Veen, mieke.veen@hotmail.com of Leo Markensteijn, leom2941@gmail.com.

Wintervogeltellingen

14 en 15 december, 18 en 19 januari 2025.

Bezoek vogelringstation Nebularia Westenschouwen

Cor Oskam

Tijdens de najaarstrek komen duizenden vogels in een breed front over Nederland richting het zuiden. Vooral bij een oostelijk wind is er sprake van gestuwde trek in de kuststrook en kan de lucht vol zijn met o.a. vinken, piepers en lijsters. Het vogelringstation Nebularia Westenschouwen is een van de acht kuststations in Nederland en de meest zuidelijke in de rij. Er worden voornamelijk zangvogels gevangen, geringd en onderzocht, waarna ze losgelaten worden om hun trek weer te hervatten. 🐦

Midden in de piek van de vogel trek op zaterdag 12 en zondag 13 oktober krijgen leden van de NWWK de mogelijkheid om een bezoekje te brengen aan het vogelringstation van VRS Nebularia op de Kop van Schouwen. Omdat de ruimte beperkt is en het onderzoek gewoon doorgang moet vinden kunnen we maximaal 10 personen per dag verwelkomen.

U krijgt uitleg over hoe het er op een ringstation aan toe gaat. Over wetgeving, de verschillende manieren waarop vogels gevangen kunnen worden, over de verschillende vogelsoorten, het onderscheid tussen seksen en leeftijden, over

terugmeldingen en over populatie schommelingen. Daarnaast krijgt u de unieke gelegenheid om vogels van dichtbij te zien.

De excursie is van 09.00 tot ongeveer 12.30 uur. We vragen een kleine donatie, namelijk € 5.00 p.p. voor de kosten voor ons ringonderzoek en het onderhouden van het terrein.

U kunt zich inschrijven via de agenda op www.NWWK.nl. (Zie QR-code) U krijgt daarna verdere info en een routebeschrijving. Mocht het slecht weer zijn, krijgt u tijdig bericht over het al dan niet doorgaan van het bezoek.

Tekst en foto Noordse boszanger: Cor Oskam

Door een technisch probleem zijn de aanmeldingen tot nu toe niet te herleiden op de persoon. Daarom het dringende verzoek aan degenen die zich al hadden aangemeld, om dat nogmaals te doen. 🐦

Koninginnenpage foto van de maand

Maria Kuijf

De koninginnenpage is een prachtige vlinder. Koninginnenpages zijn aan een opmars bezig. Ze worden steeds vaker gezien in Nederland. De rups is eveneens heel mooi. Wiro Spruit vond maar liefst drie rupsen in zijn voedselbos op venkel. Hij had nog nooit een vlinder gezien van de koninginnenpage. Totdat hij op zijn tuin hardop wenste dat hij dat graag zou willen. Op dat moment vloog er een koninginnenpage langs hem heen en landde een paar meter van zijn voeten vandaan. De vlinder bleef langdurig zitten. Was hij net uitgevlogen en wilde hij opwarmen? Wie zal het zeggen. Een mooi moment was het wel! 🦋

De keuze van de waardplant verschilt enigszins tussen de generaties. Vrouwtjes van de eerste generatie zetten de eitjes af op de bovenkant van jonge bladeren van vooral peen. Die van de tweede generatie op de bloemen of bladeren van peen en andere schermbloemigen die dan beginnen te bloeien. Ieder eitje wordt op een andere bloemknop of bladtop afgezet. Jonge, vrijstaande waardplanten die boven de vegetatie uitsteken of aan de rand van een gebied op een beschutte plek groeien, hebben de voorkeur.

De rupsen zijn te vinden van half mei tot half juni en van half augustus tot eind september. Wanneer de rups de typische groen, zwart en oranje tekening heeft, is hij in staat zich te verdedigen door het zogenaamde osmaterium, een rood vorkvormig orgaan, uit de nek tevoorschijn te stulpen. Tegelijkertijd verspreidt de rups dan een doordringende (ananas)geur.

De koninginnenpage is een zeer mobiele vlinder die over grote afstanden kan zwerven. De omvang van het verspreidingsgebied fluctueert dan ook min of meer jaarlijks. In gunstige zomers zwerft hij naar het noorden en komt dan verspreid in heel Nederland voor. In gemiddelde jaren vliegt hij veel schaarser, maar inmiddels is hij zo ver naar het noorden opgeschoven dat hij dan nog steeds in de zuidelijke helft van Nederland bijna overal gezien kan worden. Bron: De Vlinderstichting

De koninginnenpage bleef langdurig zitten, foto: Maria Kuijf

Duikenden en veel hybriden

Op de voorpagina: tafeleend

Erik Kleyheeg

Het is één van die momenten op trektelpost De Hoekse Sluis die me voor altijd bij zullen blijven. Tot mijn ontzetting zie ik dat het al bijna twintig(!) jaar geleden gebeurde: het was oktober en een groepje van zeven eenden streek neer op het water van de Lek. Kuifeenden, was de eerste gedachte: zes vrouwtjes en een mannetje. De vrouwtjes hadden wel allemaal een opvallende witte vlek bij de snavelbasis. Dat kan bij een kuifeend ook voorkomen, maar niet zo gauw bij alle vrouwtjes in een groep. Het was pas op dat moment dat doordrong dat het mannetje geen zwarte rug had, maar een grijze. Dit was een groepje toppers! 🦆

Toppers en kuifeenden zijn twee typische duikenden, de eerste een zeldzame doortrekker in de Krimpenerwaard met maar een handjevol waarnemingen in de laatste twintig jaar, de tweede een vrij algemene broedvogel die jaarrond te vinden is. Het kuifeend mannetje is gemakkelijk te herkennen aan zijn zwart verenkleed met contrasterende witte flank, grijsblauwe snavel, geel oog en opvallende kuif. Het vrouwtje is bescheidener gekleurd, donkerbruin, maar de lichtere flank is wel nog te zien en bovendien heeft ze een aanzet tot een kuifje op het achterhoofd. Als broedvogel is de kuifeend een echte weidevogel, die vrij laat in het seizoen broedt en waarvan het vrouwtje in juni met vrij egaal donkerbruine kuikens rondzwemt. De mannetjes verzamelen zich wanneer het vrouwtje op het nest zit al in groepjes op grotere wateren, zoals plassen, wielen en bijvoorbeeld de Surfplas Krimpen. Vanaf de zomer krijgen ze weer gezelschap van de vrouwtjes en in de winter komen er ook vogels bij die noordelijker in Europa broeden.

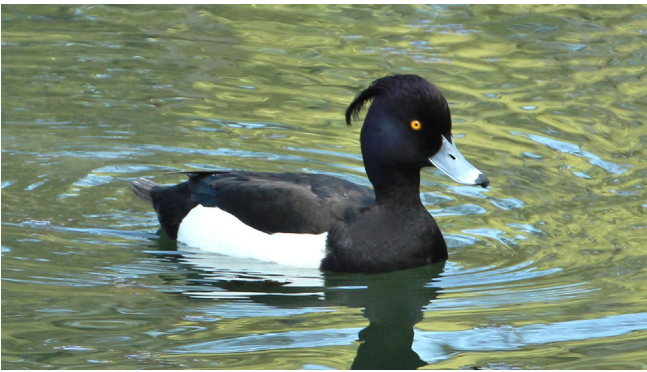
In die tijd van het jaar heb je ook de grootste kans om een derde duikend tegen te komen: de tafeleend. De tafeleend is als broedvogel rondt zeldzaam in de Krimpenerwaard, maar kan in de wintermaanden regelmatig in het gezelschap van kuifeenden worden aangetroffen. Ook deze duikend is eenvoudig te herkennen, met de unieke combinatie van een bruinrode kop, zwarte borst, grijs lijf en zwarte kont bij het mannetje. Het vrouwtje heeft dezelfde schakeringen, maar dan in verschillende tinten bruin. De kuifeend en de tafeleend hebben weinig last van elkaars nabijheid in een groep, want ze hebben een verschillend dieet. Waar de tafeleend zo'n beetje alles eet wat hij onder water tegenkomt, zowel plantaardig als dierlijk voedsel, eet de kuifeend overwegend schelpdieren, zoals driehoeks- en zoetwatermossels.

Dat verschillende soorten duikenden het soms wel erg goed met elkaar kunnen vinden, blijkt wel uit het feit dat er binnen deze groep eenden regelmatig kruisingen worden gezien. Hybridisatie komt voor als een mannetje of vrouwtje van de ene soort nakomelingen krijgt met een partner van de andere soort. Duikenden nemen het wat dat betreft blijkbaar niet zo nauw. Het maakt wel dat ze soms toch wat lastiger op naam te brengen

Boven: een paartje toppers; onder: twee vrouwtjes en een mannetje kuifeend; foto's: Adri de Groot, vogeldagboek.nl

zijn. Zeker bij zeldzame soorten kan nog wel eens hybridisatie voorkomen, mogelijk omdat verdwaalde exemplaren geen partner van hun eigen soort kunnen vinden. Bij vermeende kleine toppers of ringsnaveleenden, dwaalgasten uit Noord-Amerika, is het dus altijd even opletten of je niet te maken hebt met een hybride. 🦆

Van boven naar beneden: vrouwtje kуйfeend met donkere jongen; mannetje kуйfeend; mannetje tafeleend; vrouwtje tafeleend met lichtere, bonte jongen. Foto's: Huig Bouter

Klussenbank: wie helpt mee?

De NVWK krijgt het steeds drukker. Dat is prachtig, want in de praktijk betekent het dat we als vrijwilligersvereniging meepraten bij de grote projecten in de Krimpenerwaard en daar het natuurbelang kunnen inbrengen, maar ook dat we uit eigen initiatief met projecten kunnen aankloppen bij de beide gemeenten, het waterschap en de provincie. Soms schieten daardoor bepaalde klussen erbij in en voor de projecten hebben we extra handen nodig. Daarom hebben we een klussenbank opgericht; er staan ook klussen op de website onder Actueel. Vaak gaat het om kortlopende taken, soms komt een klus op herhaling. Wie helpt mee? 🐦

Maak filmpjes van je werkgroep of activiteit

De NVWK wil een beelddocument van de activiteiten van alle werkgroepen maken. Daarvoor zijn filmpjes door leden nodig, die je gewoon maakt met je telefoon. NVWK-activiteiten vinden plaats door het hele jaar heen, dus blijf alert op geschikte momenten in alle jaargetijden. Lekker bezig in het landschap? Ben je vlotjes aan het timmeren, loop je planten te inventariseren, Waardvogels te bezorgen of sta je vogels te tellen? Doe je mee aan een cursus of excursie? Alles leent zich voor een filmpje. Bij voorkeur liggend, (landscape) maar gooi een leuk staand filmpje niet weg. Stuur je materiaal naar het e-mailadres van de redactie, zodat we hiervan een representatieve korte film kunnen maken. De eerste filmpjes zijn binnen! We zijn benieuwd - stuur maar op!

Versterking voor de jeugdwerggroep

Benjamin zoekt versterking voor de jeugdwerggroep. Hij is creatief in het bedenken van activiteiten, maar zou blij zijn met versterking voor het uitvoeren van die leuke plannen. Benjamin heeft een drukke baan naast zijn studie en het zou voor het moment al helpen als een ouder of grootouder de praktische organisatie van al is het maar één activiteit op zich wil nemen. Een coördinator zou natuurlijk helemaal ideaal zijn. Neem contact op met Benjamin Hallie voor overleg of informatie, pag. 2.

Punt transect teller - eh, watte???

Jaap Graveland verhuist naar de Achterhoek en was behalve actief voorzitter, ook een actief vogelteller. Die tellingen zijn heel waardevol en mogen het liefst niet worden onderbroken. Veel tellingen zijn al bij een vogelaar 'ondergebracht', maar deze niet. Het betreft een éénmalige vogeltelling per jaar tussen Kerst en half januari - dat lijkt toch goed te doen? Hij legt het uit op pagina 37. Hij is nog hier, bel hem voor meer informatie!

Maatje voor Hans bij de wintervogelgroep

Er had zich iemand gemeld die samen met Hans Kouwenberg het coördinatorschap wilde gaan doen, ze hadden al wat overleg gehad en zelfs al samen de nieuwsbrief gemaakt. Deze nieuwe coördinator heeft echter besloten om na wat omzwervingen terug te keren naar haar geboortegrond. De nieuwe woonplaats ligt niet in of bij de Krimpenerwaard, helaas.

Hans is dus weer op zoek naar een nieuwe mede-coördinator om samen met hem de werkgroep aan te sturen. Het is ook leuk om eerst eens samen een telling te doen. Lijkt je dit wat? Bel (pag. 2) of mail Hans Kouwenberg, wintervogels@nvwk.nl.

Hulp gevraagd bij organiseren van lezingen

Om ook in de toekomst een structureel aanbod van lezingen binnen de NVWK te kunnen bieden, is de vereniging hard op zoek naar iemand die betrokken wil zijn bij de organisatie. Het gaat hierbij om ongeveer een viertal lezingen per jaar, meestal georganiseerd in de periode tussen september en mei. Vanuit het bestuur blijft (indien gewenst) altijd iemand op de achtergrond betrokken voor het regelen van de locatie, voldoen van eventuele sprekersvergoedingen en coördinatie. Ook beschikt de vereniging over een lijst met potentiële sprekers. Het is geen grootse investering en je staat er dus allerminst alleen voor! Toch al geïnteresseerd in onderwerpen over natuur,

en coördinatie. Ook beschikt de vereniging over een lijst met potentiële sprekers. Het is geen grootse investering en je staat er dus allerminst alleen voor! Toch al geïnteresseerd in onderwerpen over natuur,

wellicht vaker aanwezig tijdens lezingen en bereid tot deelname aan organisatie? Stuur dan even een mailtje naar Benjamin, zie pag. 2 voor contactgegevens.

Knotploeg mikt op versterking

Om de twee weken in het winterseizoen is de knotploeg van de landschapswerkgroep actief op zaterdagochtend. Lekker buiten bezig in het landschap onder kundige leiding. Ook fruitbomen komen aan de beurt. Op pag. 38 legt Frits uit hoe het team werkt. Doe je mee? Of wil je meer informatie? Mail of bel Frits Hemerik, fhemerik@gmail.com, 06-53839968.

Leden in Schoonhoven: wie springt bij?

Het onderhoud aan de nestkasten in het Springerpark en op de oude begraafplaats is jarenlang bijgehouden door een aantal trouwe leden. Stille krachten, bevredigende klus. Maar met het klimmen der jaren valt het klimmen in ladders niet meer te combineren. **Er is al iemand die de nestkasten op de begraafplaats wil monitoren.** Wie gaat de uitdaging aan en springt hierin bij? Want nog leuker is als je e.e.a. in het broedseizoen combineert met een wekelijkse ronde om de bezetting te checken, dan zie je de eer van je werk. Bijvoorbeeld met MUS, het Meetnet Urbane Soorten. De kasten zijn nu schoon, dus het wordt een vloeiende instap. Zet ook je park op de kaart waardoor het belang van natuur in de stad wordt onderbouwd. Bel Joke Colijn, redactie, pag. 2.

Uilenwerkgroep zoekt mede-coördinator

De uilenwerkgroep is een zeer actieve werkgroep die allerlei werkzaamheden uitvoert in het ook educatief bezig is op scholen en met Voor de organisatie van al die activiteiten een mede-coördinator om de taken te zodat ze allebei ook toekomen aan veld- Lijkt je dit wat? Kijk op pagina 37 voor zijn bel of mail hem: contactgegevens op

werkgroep veld, maar excursies. zoekt Joep verdelen, bezoeken. oproep, en pagina 2.

Verrassende ontmoeting!

Anacamptis pyramidalis

Tekst en foto's: Hugo Halleriet

Vorig jaar werden al enkele artikelen in ons blad gewijd aan de orchideeën die in de Krimpenerwaard voorkomen. Stuk voor stuk mooie en/of bijzondere planten. Maar de planten die ik begin juni tijdens een fietstochtje door de Krimpenerwaard in een berm vond, kwamen in deze serie niet voor. Wat ik vond en hoe? Ik ga u delen in mijn ervaring. 🐣

Ik fietste op één van de wat drogere momenten dit jaar over een fietspad naast een provinciale weg. Tussen het fietspad en de rijbaan ligt een strook groen. Deze berm is al duidelijk een van die bermen waar de natuur al een tijdje zijn gang kan gaan. Veel bloemen van allerlei soorten staan er te bloeien, waaronder de rode klaver. Ik geniet van de bloemenpracht maar ben niet echt op zoek naar iets bijzonders. Toch zie ik plots iets in mijn ooghoeken en knijp hard in mijn remmen. Zag ik daar nou een rietorchis? Dat kan toch haast niet op deze plek? Of was het toch gewoon een rode klaver? Ik loop tien meter terug met mijn fiets aan de hand. En dat was maar goed ook, want ik zou van verbazing van mijn fiets zijn gevallen. Daar stonden, keurig naast elkaar, twee pyramide orchissen te bloeien.

De Anacamptis pyramidalis wordt ook nog wel hondskruid genoemd, maar niemand weet meer waarom deze prachtige bloem zo'n negatief klinkende naam heeft gekregen en dus vind ik pyramide orchis (naar de driehoekige vorm van de bloemtros aan het begin van de bloei) wel een goed alternatief.

Voor zover ik heb na kunnen gaan is dit de eerste vondst van deze plant in de Krimpenerwaard. In Nederland zijn vooral de duinen bij Wijk aan Zee een bekende groeiplaats. Verder worden er zo af en toe vondsten vermeld in vooral kalkrijke, maar niet te voedselrijke plekken. Ikzelf heb al eens enkele bloeiende planten gevonden op een schelpenrijke en daarmee ook kalkrijke plek op de Maasvlakte.

De exacte plaats waar mijn treffen plaats vond, vertel ik liever niet, omdat er nog steeds mensen zijn die graag een bijzondere plant in hun tuin willen hebben en er niet voor schromen om iets bijzonders uit te graven, waarna de plant in bijna alle gevallen dood gaat omdat de bodem in hun tuin een andere samenstelling heeft.

Wat ik met dit stukje duidelijk wil maken is dat als je zintuigen, in dit geval je ogen, goed de kost geeft er nog van alles te ontdekken valt in onze mooie Krimpenerwaard. 🐣

Nieuwbouw
Verbouw
Renovatie
Onderhoud
Exclusief timmerwerk

**Hagendijk
Bouw**

Tel. 06-51809068 / www.hagendijkbouw.nl

PUUR NATUUR!

Biologische rauwmelkse geitenkefir en geitenkaas

Kom naar onze boerderijwinkel.
Elke zaterdagmorgen open!

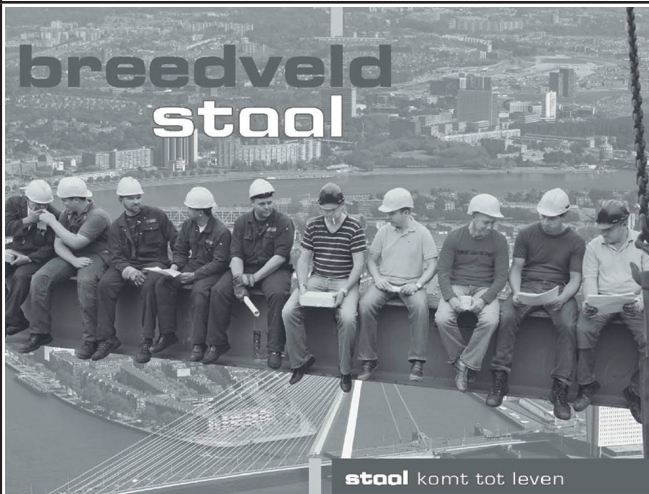

www.debonteweide.nl

Van der Velden

**Assurantie-, Hypotheek-
en Pensioen Adviseurs**

breedveldstaal.nl

staalnieuws.nl

staalprijzen.nl

Breedveld Staal bv - Parallelweg 4 - 2921 LE Krimpen aan den IJssel - 2920 AB Krimpen aan den IJssel
T +31 (0)180 512933 - F +31 (0)180 514206 - E info@breedveldstaal.nl

Zuidbroek 149a
2861 LL Bergambacht
06-10301196.
info@bui-tegewoon.nl
www.bui-tegewoon.nl

BREED INZETBAAR OP UW NATUURPROJECTEN.

Onderzoek, advies & inventarisatie in
natuur en landschap,

WERKVELDEN:

agrarische inpassingsplannen - erfinrichtingen - natuur in de stad -
groenspaarplannen - landschappelijke inpassingen -
inventarisatie & onderzoek - Wet Natuurbescherming -
ecologische werkbegeleiding -
kleinschalige water maatregelen -
beheer & inrichtingsplannen - gebiedsontwikkeling -
agrarisch & particulier natuurbeheer

SPECIALISATIES:

inrichting en beheer van weidevogelgebieden,
moeras- en waternatuur, rivierengebied,
beheerplanning en organisatie,
agrarische inpassing en verbreding

Ecologisch onderzoek, Landschap & Stedelijk groen

Méér verrassende ontmoetingen

Nu van de brede wespenorchis

Tekst en foto's: Maria Kuijf

Hugo Halleriet beschreef voor deze Waardvogel een vondst van een bijzondere orchidee. Dat bracht me tot het schrijven van dit stukje. Ik vond dit jaar diverse exemplaren van de brede wespenorchis. Dit is een minder zeldzame orchidee. Van deze orchidee is bekend dat hij zomaar kan opduiken op plaatsen waar je geen orchidee zou verwachten. Hij wordt daarom ook wel het onkruid onder de orchideeën genoemd. (Inmiddels vind ik de term 'onkruid' overigens niet meer van deze tijd.) 🐝

Hoewel dat het geval is, had ik nog nooit een bloeiende brede wespenorchis gezien. Een natuurkenner die bij mij in de buurt in Gouda woont, had me vijf jaar geleden gewezen op een uitgebloeid exemplaar op een pad waar ik wekelijks wandel in het Steins Groen. Ik baalde er toen van dat ik die orchidee niet opgemerkt had.

Vervolgens speurde ik drie jaar lang elk voorjaar de berm van het wandelpad af, zonder dat ik de orchideeën vond. Ik constateerde dat de struiken te dicht groeiden waardoor het aan licht ontbrak. Ik schreef de gemeente aan met een snoeiverzoek. Vervolgens leek het alsof vorig najaar het hele Steins Groen gesnoeid werd, behalve het pad waar ik om gevraagd had. Dus de orchideeën kwamen niet terug.

Dit jaar besloot ik de tuintjes bij mij in de buurt te gaan bekijken, omdat ik tuinen leuk vind. Opeens viel mijn oog op een plant waarvan ik meteen wist dat dit een brede wespenorchis was. Hij stond tussen de camelia's naast een gecultiveerd glasklokje. Ik vroeg me af of de eigenaar wist dat hij een bijzondere plant in zijn tuin had. Ik belde aan, stelde me voor en vroeg of de man wist dat hij een orchidee in zijn tuin had. De man vond het erg leuk en vroeg welke plant dat was: "Die blauwe zeker, die is vanzelf opgekomen." "Nee, die andere." Ik vertelde het een en ander over orchideeën en zei dat de plant niet verpoot kon worden. Dat overleeft de orchidee waarschijnlijk niet, omdat de plant afhankelijk is van een schimmel in de grond. De man bedankte me hartelijk dat ik hem hierop gewezen had. Een paar huizen verder stond er nog

een wespenorchis. Hier heb ik maar niet meer aangebeld, ik was niet van plan om bij elk huis in de straat te gaan aanbellen, hahaha!

Ik vertelde dit tegen Max Ossevoort. Max had vanuit zijn rijdende auto in de tussenberm van de Goverwellesingel in Gouda brede wespenorchissen gezien. Dat wilde ik met eigen ogen waarnemen. Uiteraard had Max dit goed gezien, er stonden minstens 30 planten.

Een paar jaar geleden heb ik me schuldig gemaakt aan 'guerilla gardening'. Guerilla gardening is een activiteit waarbij je enigszins illegaal plant of zaait in gemeentegrond of ander openbaar terrein met het idee de buurt te vergroenen en bij te dragen aan biodiversiteit om natuurwaarde te vergroten. In twee boomspiegels had ik planten uit mijn tuin gezet. Die waren goed aangeslagen, zag ik. Wat ik nog meer zag, waren vijf planten van de brede wespenorchis. Hoe is het mogelijk! Tussen planten uit mijn eigen tuin! Ik heb echter niet de illusie dat er in mijn tuin orchideeën gaan opkomen. Daarvoor ben ik te veel aan het poten en verplanten. De grond moet vrij langdurig met rust gelaten worden, zodat de nodige schimmels kunnen gaan groeien.

Het verhaal is nog niet afgelopen. Eind augustus zag ik drie uitgebloeide al zaadvormende brede wespenorchissen, ook weer in een berm midden in Gouda. Een verwilderde berm, waar Gouda goed in is!

Dus Hugo: ik sluit me bij je aan. Als je je ogen de kost geeft, is er van alles te ontdekken. Wat helpt, is als je weet hoe iets er uit ziet. Dan zit het beter in je systeem om dingen te herkennen. 🐝

De eerst gevonden wespenorchis in een tuin, met bloemen nog in de knop

Brede wespenorchissen in de boomspiegel; de planten bloeien volop

Zaadvormende brede wespenorchis in een Goudse berm

Jeugdpagina

Verrekijsers voor de jeugdwerkgroep

Benjamin Hallie

Tijdens de gecombineerde NVWK Stekjes- en informatiemarkt hebben de verkochte plantjes een recordbedrag van € 900,- opgebracht! Wens van de organisatie was dat het geld nuttig en voor breed publiek besteed zou worden binnen de vereniging. Daarom mogen we voor de jeugdwerkgroep een aantal goede verrekijsers aanschaffen die meegaan tijdens excursies en door de deelnemers gebruikt kunnen worden. Wel kan het zijn dat de kijkers soms aan een andere activiteit of werkgroep uitgeleend worden. Natuurlijk moeten we de verrekijsers snel in de praktijk gaan testen. Misschien dat er in de omgeving van de activiteit op 19 oktober wel een interessant stukje natuur ligt. Nog beter zou het zijn als een verenigingslid met (enige of specifieke) gebiedskennis een excursie wil leiden, bijvoorbeeld komend voorjaar.

Bron illustratie: nl.freepik.com

Jeugdexcursie naar de Maeslantkering in Hoek van Holland

Jullie kennen 'm allemaal: de Hollandsche IJsselkering voor de Algerabrug. Wist je dat deze waterkering onderdeel is van in totaal *dertien* Deltawerken? Deze deltawerken bestaan uit sluisen, dammen en stormvloedkeringen. Met de jeugdwerkgroep gaan we 19 oktober op bezoek bij de meest imposante: namelijk die van de nieuwe waterweg bij Hoek van Holland. Hier krijgen we een gevarieerd programma van anderhalf uur waarbij we ook het terrein van de 'reuze-armen' op gaan. De rest van het programma vindt in en rond het museum plaats. Voor deze excursie zijn we afhankelijk van ouders die willen rijden. Jeugdleden ontvangen tevens spoedig een uitnodiging per mail. Er zijn meer dan genoeg beschikbare plaatsen, dus neem gezellig iemand mee! Ga je mee? Geef je dan op bij b.hallie@hetnet.nl of via 06-28430807. Misschien kunnen we deels carpoolen. En 19 oktober, wie weet stormt het die dag wel zó hard, dat-ie...!

Bron illustratie: nl.wikipedia.org

Vijf nieuwe leden jeugdwerkgroep

Maria Kuijf

Op de braderie in Stolwijk deden vijf kinderen mee met een prijsvraag. Ze hadden allemaal zeven van de acht vragen goed! We vonden dat zo knap dat ze allemaal een gratis jeugdlidmaatschap voor een jaar krijgen, en dus ook ons blad de Waardvogel. Er staan best wel moeilijke verhalen in (die kunnen ouders dan lezen), maar altijd mooie foto's en ook altijd de Jeugdpagina voor jullie. De zevenjarige Levi was één van de vijf, maar omdat zijn hele gezin juist lid was geworden, krijgen ze de Waardvogel al en daarom kreeg hij een spelletje voor slimmerikken. We hopen de kinderen te zien bij excursies voor de jeugd, maar ook activiteiten voor volwassenen zijn soms leuk voor kinderen om mee te doen. Als er een getekend kinderkopje bij een agendapunt op blz. 4 staat, vinden wij het ook geschikt voor kinderen, dan uiteraard wel onder begeleiding van een volwassene. Levi had net lekker met een vriendje buiten gespeeld toen Joke Colijn de foto kwam maken. Veel plezier met het spel Levi, en graag tot ziens!

Over het verschil tussen dagvlinders en nachtvinders

Tekst: Maria Kuijf, foto's: Huig Bouter

Dagvlinders vliegen overdag en nachtvinders vliegen in de nacht, zou je denken. Was het maar zo makkelijk, want je hebt ook dagactieve nachtvinders. Uh?? Dag-actieve-nacht-vinders? Daarmee wordt bedoeld dat er nachtvinders zijn die ook overdag wakker zijn en rondvliegen. Wat is dan het verschil tussen dag- en nachtvinders?

Dagvlinders:

- hebben een soort knopjes op hun antennes,
- klappen hun vleugels omhoog boven hun lichaam als ze rusten,
- vliegen nooit in de nacht.

DAGVLINDER

Nachtvinders:

- hun antennes lijken op een draadje of een veertje,
- vouwen hun vleugels plat langs hun lichaam als ze niet vliegen,
- sommige soorten nachtvinders vliegen (ook) overdag, maar lang niet alle nachtvinders.

NACHTVLINDER

Nu je het verschil weet, kun je misschien van de onderstaande vlinders zeggen of het een dagvlinder of een nachtvinder is. De oplossing staat op bladzijde 27. 🐝

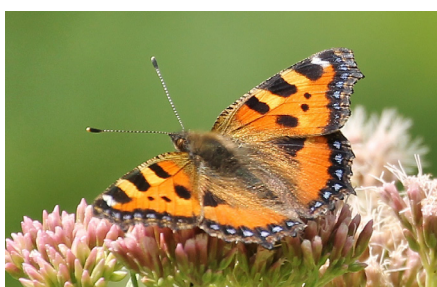
Bonte bessenvlinder

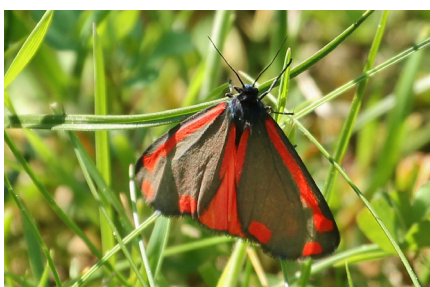
Pinksterbloemlangsprietmot

Icarusblauwtje

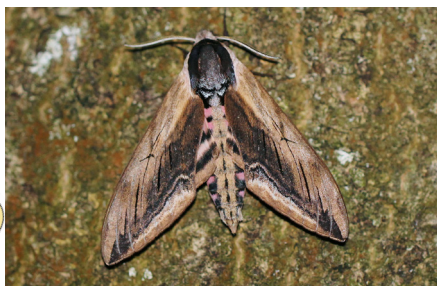
Kleine vos

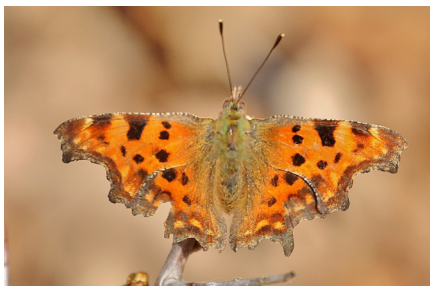
Sint-Jacobsvlinder

Geaderd witje

Ligusterpijlstaart

Gehakkelde aurelia

Kolibrievlinder

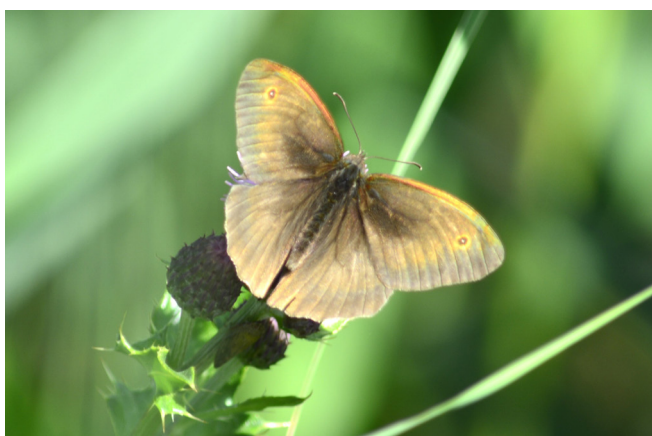
De Kampina vlinderexcursie

Langzaam lopend zie je de mooiste soorten

Ria Bongaertz

Het is 29 juni, de dag dat de vlinderexcursie naar de Kampina gepland staat. Ik ben sinds een half jaar lid van de NVWK en dit is voor mij de eerste keer dat ik mee ga. Als ik bij het afgesproken verzamelpunt aankom, staat er al een groep mensen, waardoor het voor mij gelijk duidelijk was waar ik moest zijn en met wie ik op stap zou gaan. 🐦

We vertrekken naar De Kampina, een mooi natuurgebied bij Boxtel. Na een dik uur komen we aan op de afgesproken plek, waar al een aantal mensen zijn die rechtstreeks daarheen waren gereden. We waren met zijn achttien en gingen op pad.

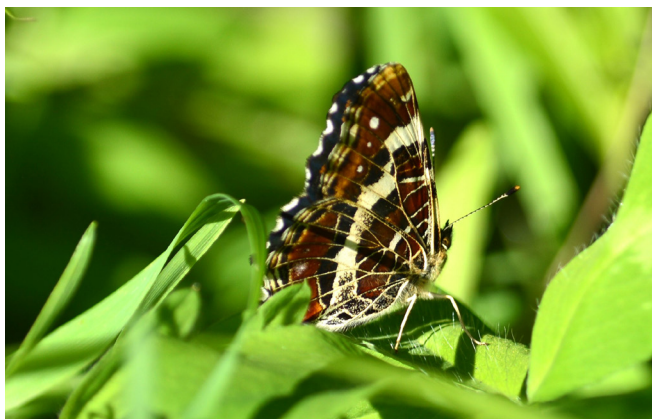

Het was mooi weer, heel fijn. Ik had mijn camera bij me, anderen een verrekijker. Sommigen allebei. En sommigen wandelden gewoon mee. Luisterend naar vogels. De een is meer van de vogels, en anderen van vlinders, libellen of flora.

We lopen een soort dijkje op dat een heel stuk door loopt. Met links bos en rechts heide, water, gras en veen. Al gauw zagen we libellen en juffers en ook vlinders die daar rond fladderden of overstaken van het ene gebied naar het andere. Ook de vogelaars hoorden het een en ander. Mij ontging dat een beetje omdat vlinders en libellen wat meer mijn interesse hebben.

We zagen o.a. **oranje zandoogje**, **groot koolwitje**, **koevinkje**, **groot dikkopje**, **bruin zandoogje**, **landkaartje**, **atalanta**, **dagpauwoog**, **citroenvlinder** en **metaalvlinder**.

Libellen en juffers waren er ook in allerlei varianten. **Rode heidelibel**, **weidebeekjuffer man en vrouw**, **gewone oeverlibel**, **platbuik**, **bloedrode heidelibel** en **vuurjuffer**. Anderen hebben vast nog meer soorten gezien.

Ik weet niet hoe lang we over dat stuk dijk hebben gedaan, maar er was zoveel te zien. Steeds een paar meter en daar was weer wat te zien.

Leuk dat er allerlei mensen waren die kennis hadden van de verschillende diertjes waardoor je weer bij leerde.

Af en toe namen we een korte pauze om even wat te drinken en eten, want het was goed warm.

Het dijkje boog uiteindelijk af naar een wat meer boomrijk gebied en een riviertje met een soort sluisje. Daar zag degene die daar als eerste kwam een **ijsvogel**. Die ging er gauw vandoor. Er vlogen daar ook die leuke **weidebeekjuffers**. Verderop boog het riviertje af en was er een brug waar we overheen gingen. Daar zaten nog meer weidebeekjuffers, vooral ook de blauwe mannetjes. Dat was zo'n leuk gezicht! Net kleine helikoptertjes.

Van boven naar beneden: **bruin zandoogje**, **landkaartje**, **weidebeekjuffer**,
foto's: Ria Bongaertz

Het volgende stuk zaten heel veel vlinders op kamille-achtige bloemen. Ook een bijzondere **metaalglansvlinder** zat daar. Je snapt gelijk waarom die zo heet.

Vervolgens kwamen we door een wat meer grassig landschap en daarna volgde een uitgestrekt water- en veengebied, waar de **grote keizerlibel** rondvloog en bezig was om eitjes af te zetten.

In het laatste stuk waar we langsliepen voor we weer bij de auto's kwamen, zat nog een mooie gele **platbuik**, vrouw.

Het was een erg gezellige en leerzame dag met een leuke sfeer. Er was genoeg tijd om rond te kijken en te fotograferen. Ik kijk uit naar een volgende keer. 🐦

Van boven naar beneden: grote keizerlibel, koevinkje, landschapsfoto's, metaalglansvlinder op vogelwikke; foto's: Huig Bouter. Platbuk, foto: Ria Bongaertz

Vleren met Paul Feenstra en de woudlopertjes verdwaalden in het IHC-bos

Paul Feenstra en Joke Colijn

Het koolmezenproject is inmiddels uitgebreid met meerdere onderzoeksfacetten om de eikenprocessierupsen (EPR) op een ecologische manier te kunnen bestrijden. Koolmezen zijn een van de weinige vogelsoorten die met de harige rupsen hun jongen voeden. Als de EPR zich hebben rondgegeten aan de eikenbladeren gaan ze verpoppen. De dikke motten die daaruit komen, vliegen gedurende een beperkt aantal weken uit. De motten zijn in die periode prima stapelvoedsel voor vleermuizen. En een vlinder die wordt opgegeten kan geen eitjes meer afzetten op eiken, waardoor dit een aanvullende manier is om de EPR te beheren. Vorig jaar zijn in elk projectgebiedje waar 15 mezenkasten hangen, een paar vleermuis-kasten aangebracht langs zogenaamde beschutte lijnstructuren (boomsingels, waterlopen, boomlanen langs paden) zoals vleermuizen die graag gebruiken om te foerageren op nachtelijke insecten. In het kader van het project willen we vanzelfsprekend weten of die vleermuis-kasten in gebruik zijn. De meeste 'mezenmonitoren' waren enthousiast om mee te doen met zo'n late excursie. Er werden twee data geprikt zodat wie mee wilde, ook mee kon. Zo gingen we in twee groepen, op twee avonden, op in totaal vier locaties luisteren en kijken of er bezetting was én of er vleermuizen rondvlogen na het ophangen van de vleermuis-kasten, en ook op nog een vijfde locatie zonder kasten. 🐿

Donderdag 11 juli

We verzamelen ons, nog iets te vroeg, langs de N210 bij de eerste locatie: De Kwakels. Paul geeft een korte uitleg over de geluiden die we gaan horen en hoe 'het' werkt met die verschillende geluiden: pulsen en interval-pulsen (zie afbeelding rechts). Al snel worden we getraakteerd op de eerste klanken die via de bat-detectors te horen zijn. De aanwezige telefoons, waarmee je ook kunt determineren, zijn een leuke aanvulling. Hoewel die het signaal pas later oppakken, is de combinatie prima. De eerste kast is bewoond met zo te zien 2 kleine dwergvleermuizen, maar ze slapen nog. We laten dat ook maar zo, niet teveel storen. Het valt ons deze avonden op hoe toch best wel een aantal kasten vol zitten met huisjesslakken en spinnenwebben. Ook moeten her en der nog wel wat takjes verwijderd worden voor de ingang. Maar we luisteren met plezier naar de ontwakende en jagende beestjes. Kast 3: 1 nog slapend vleermuisje. Eromheen foeragerend: veel dwergjes en enkele laatvliegers gezien, 46 positieve reacties op de batdetector in totaal. Locatie 1: succesvol!

Locatie 2: Ingang Zuidbroek van het Loetbos, was minder positief. Enkele klikken in de verte, maar lege kasten, wel vol met rommel en takjes weer.

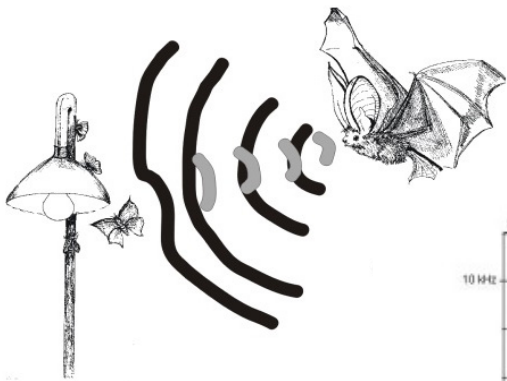
V.l.n.r.: Gabi, Joke, Arda, Ewoud achteraan, Paul, Petra.

Locatie 3: Kerkeloet-Zuid. Daar kun je bijna alleen komen als je kunt remmen op de 'Hollywood manier', dus met je handrem gelijk 90 graden je auto omzetten vanaf de N210. Gelukkig is de weg 's avonds minder druk. Als we de zeer donkere parkeerplaats oprijden is het eerste paartje wat we storen een jong stelletje, dat de achterbank van een auto heeft opgezocht. Als de groep de kasten gaat zoeken, geeft Paul het jonge koppeltje, dat maar even gaat roken, tekst en uitleg. Ze moeten er eigenlijk wel om lachen. Verder geen succesvolle plek. Enkele pulsen in de verte, één kast leeg en de andere kast was zelfs met het kaartje niet te vinden.

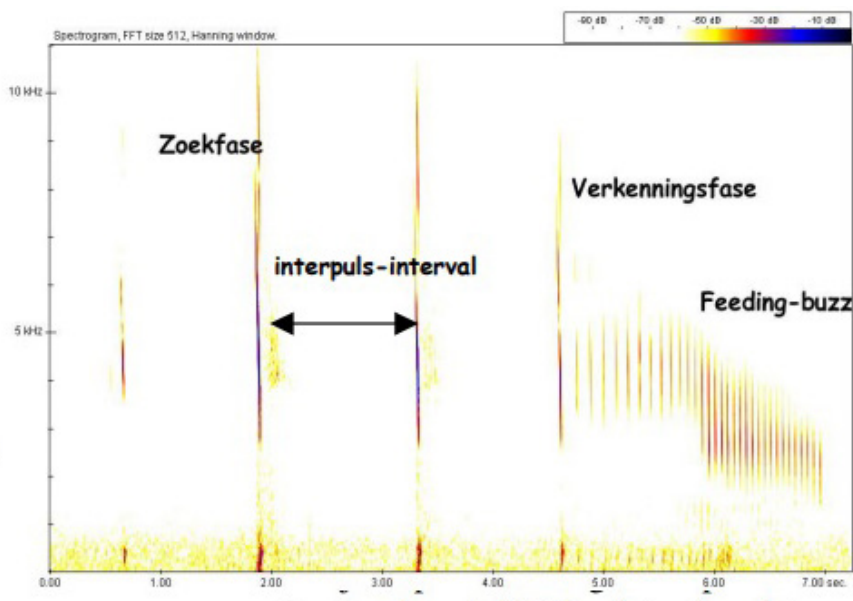
Vrijdag 12 juli

Locatie 4: Zwaanshals, Oud-Krimpen. We verzamelen ons, waarbij Paul ook deze groep even uitlegt wat je gaat horen en hoe je dat een beetje kunt interpreteren. Het was al bekend dat hier vleermuizen zaten, ze werden ook wel gezien maar altijd spontaan. Met een detector kun je ze uitpeilen en redelijk inschatten waar ze zijn en of ze aan komen vliegen of juist verder weg gaan. De batdetector gaat graag van hand tot hand. Ook hier is het wel nodig dat de kasten onderhoud krijgen. We krijgen meerdere hits en zien ze ook al gelijk bij de corridor. Bij alle drie de kasten op deze locatie vliegen er meerdere vleermuizen omheen. We zijn getuige van het uitvliegen, wat een prachtig gezicht is. In de laatste kast hingen er nog twee, waarvan er één uitvloog terwijl we toekeken. Langzamerhand gaan de groepsleden het trucje doorpakken. De determinator software pakt hier de pulsen ook goed op. Zodra men doorheeft waar de grootste populatie zit, en we daar naar toe gaan, worden we getraakteerd op een vleermuisen ballet. Prachtig!

Locatie 5: het IHC-bos. Het is belangrijk om hier natuurwaarden vast te stellen vanwege de hangende bouwplannen. We verzamelen aan de dijk bij het IHC bos. Joke heeft dit als kers op de taart uitgezocht en wil ons dit gebied graag laten zien. Als we ons door de eerste man/vrouw hoge onderbegroeiing worstelen en alles moeten doen aan ons evenwicht vanwege de zeiknatte gladde paden, pakken we de eerste pulsen al op. Hier hangen geen kasten, dus kunnen we rustig rondlopen. De groepsleden horen nu ook duidelijk het verschil tussen de droge en natte klanken ("Klinkt als waterdruppels", zegt iemand). Halverwege puffen we even uit bij de rivier, die rustig kabbelend langs ons stroomt. Op het spontane voorstel voor een nachtduik, wordt niet door alle leden positief gereageerd, dus gaan

Sonogram van een vangmoment (feeding-buzz). Het is niet zeker dat dat tot een vangst van een insect leidt, dikwijls ontsnapt de prooi nog op het laatste moment.
Bron: Verkem Sven Faunaonderzoek.

Op zoek naar de uitgang van het IHC-bosje. Je ziet op de foto's het verlichte schermje van de batdetector die in de lucht wordt gehouden. Als je ogen aan het donker gewend waren en je keek naar boven, kon je bij een open plek de iets lichtere lucht tussen de bomen door zien. Het was echt stikdonker, geen maan, geen sterren. Niemand had gemerkt dat Ewoud Benschop deze foto's maakte.

we door! Na ongeveer een halfuur horen we geen vleermuizen meer, maar meer het hilarisch gegiechel van de groepsleden.

de aangrenzende bewoners een vreemd gezicht geweest zijn, zes volwassen en bezwete mensen die in het donker het bos uitkomen.

Het onvermijdelijke gebeurt natuurlijk ook, we verdwalen. Hoe krijg je het voor elkaar in Krimpen aan de Lek op 4 ha; nou, ons lukt het wel. Als we na een uur weer daglicht zien, lees lantaarns, breken we door de vegetatie heen en staan weer op de dijk. Nou moet dat voor

Resumé
RWe hebben de vleermuizen gevonden, gehoord en gezien. En daarnaast een ontzettende hoop lol gehad. Namens de vleermuizen en Paul, bedankt. 🦇

Nachtvlinderavond in de Kleituin Opperduit

Hans van Keulen

Woensdagavond 10 juli werd opnieuw een nachtvlinderavond gehouden in de Kleituin Opperduit, de tuin van Hans van Keulen en Heleen Hoogendam gelegen aan de Opperduit 196 in Lekkerkerk. Het was de tweede keer dat hier een nachtvlindertelling werd georganiseerd door de vlinderwerkgroep van de NVWK, de vorige keer was op 26 juni 2023.

De tuin is een echte poldertuin, een perceel van een halve hectare omringd door sloten en de weilanden van de Krimpenerwaard. De tuin is zo ingericht dat er veel ruimte is voor vogels, vlinders en insecten; veel water, ruige plekjes en begroeiing geschikt om in te schuilen en te nestelen. Een ideale plek dus voor ons om nachtvlinders te spotten.

Voorbereiding tijdens voetbal We hadden afgesproken om 21:30 te beginnen met het ophangen van de lakens en de lampen, maar dat werd iets later wegens het EK voetbal. De wedstrijd Nederland-Engeland was in volle gang en we bleven hangen voor de TV. Een half uur later zijn we toch maar gestart met de voorbereidingen. De witte lakens met de felle lampen om de vlinders te lokken, hebben we op twee plekken in de tuin opgehangen, ongeveer honderd meter van elkaar verwijderd.

Dit jaar hebben we ook op een aantal plekken een stroopmengsel op de bomen gesmeerd. Dit leverde een paar vlinders op die we niet op de lakens zagen, zoals het zwart weeskind, haarbos, piramidevlinder en tweekleurige uil.

Een stroopmengsel maak je eenvoudig zelf met appelstroop, suiker en alcohol en eventueel wat overrijpe bananen. Het mengsel smeert je, ongeveer een uurtje voor zonsondergang, met een kwast op de schors van een boom. Op ooghoogte is handig.

Prachtige avond om vlinders te spotten Daarna was het wachten tot het echt donker werd. Sommigen van ons zijn een rondje door de tuin gaan lopen of hebben even lekker in een stoeltje gezeten en genoten van de rust. Maar anderen zijn toch nog maar even naar het voetbal gaan kijken. Een spannende, mooie wedstrijd met helaas geen goed resultaat voor Nederland. Na elfen kwam het goed op gang met de nachtvlinders. De lakens werden druk bezocht en iedereen was bezig met fotograferen en identificeren van de vlinders. Het was leuk dat er meerdere observatieplekken waren: twee lakens en drie bomen met stroopmengsel. Het was zelfs vrij intensief om al de vlinders die gespot werden bij te houden.

Iedere vlinder die werd gezien werd gefotografeerd en daarna geïdentificeerd en vastgelegd. Alleen de vlinders die 100% zeker geïdentificeerd zijn, werden meegeteld met de telling. Het was een prachtige avond en ideaal om vlinders te spotten. De temperatuur was goed en de wind was gaan liggen.

Tegen twee uur in de nacht waren nog een aantal mensen aanwezig en nog even enthousiast aan het observeren, dus het had nog wel

Piramidevlinder; foto Aad Hoogendoorn, gewone bandspanner, roesje, vogelkersstippelmot, eekhoorn (vlinder), zwart weeskind, selfie met kleine zomervlinder en op de rechterpagina het prachtige avondrood; foto's: Hans van Keulen

Deze prachtige sfeerplaatjes zijn gemaakt door fotograaf Aad Hoogendoorn

even door kunnen gaan maar we hebben toch maar besloten de lampen uit te doen. De teller stond op 58 geïdentificeerde vlinders, een heel mooi resultaat.

Resultaten

Het aantal vlinders dat we geteld hebben op deze avond komt dicht in de buurt van de telling van vorig jaar. Op 26 juni 2023 zijn 63 soorten geteld en op 10 juli 2024 zijn 58 soorten geteld. Wat opvalt is dat slechts 19 soorten op beide avonden zijn geteld.

Bij de twee tellingen in de Kleituin Opperduut zijn dus in totaal 102 soorten nachtvlinders geteld, en er was een groot verschil in de soorten nachtvlinders die aanwezig waren.

Alle reden om deze leuke nachtvlinderavond nog een keer te plannen. Hopelijk komen er dan weer genoeg enthousiaste deelnemers én weer genoeg andere mooie vlindersoorten op af! 🦋

Alle gedetermineerde nachtvlinders op 10 juli 2024. De vetgedrukte vlinders werden ook geteld op 26 juni 2023

- 1-Aangebrande spanner
- 2-Aangebrande valkmot
- 3-**Blauwooggrasmot**
- 4-Bleke kaartmot
- 5-**Bonte brandnetelmot**
- 6-Bruine grijsbandspanner
- 7-**Buxusmot**
- 8-Donker klaverblaadje
- 9-Donkergroene korstmosuil
- 10-Duifmot
- 11-Dwergstipspanner
- 12-Eekhoorn (vlinder)
- 13-Egale stofuil
- 14-**Gamma-uil**
- 15-**Gerande spanner**
- 16-Gewone bandspanner
- 17-Gewone biesbladroller
- 18-**Gewone grasmot**
- 19-Gewone spikkelspanner
- 20-Gewone stofuil

- 21-**Gewone wilgenroosjesmot**
- 22-Gewone/bonte kaartmot
- 23-Glad beertje
- 24-**Graswortelvlinder**
- 25-Grijsgeklepte grasmineermot
- 26-**Groot avondrood**
- 27-Haarbos
- 28-Halmrupsvlinder/weidehalmuiltje
- 29-Hommelnestmot
- 30-Hopsnuituil
- 31-Huismoeder
- 32-Kamferfoeliepalmot
- 33-**Kleine groenuil**
- 34-**Kleine zomervlinder**
- 35-Koolbandspanner
- 36-Koolmotje
- 37-**Liesgrassnuitmot**
- 38-**Maisboorder**
- 39-**Meldevlinder**
- 40-Muntbladroller

- 41-Parelmoermot
- 42-Piramidevlinder
- 43-Rode knopbladroller
- 44-Roesje
- 45-Schaduwstipspanner
- 46-Schedeldrager
- 47-**Schilddrager**
- 48-Stippelmot onbekend
- 49-Stippelsnuituil
- 50-**Stompvleugelgrasuil**
- 51-Stro-uiltje
- 52-Triangelmot
- 53-**Tuinbladroller**
- 54-Tweekleurige uil
- 55-**V-dwergspanner**
- 56-Vierbandspanner
- 57-Vogelkersstippel
- 58-Zwart weeskind

Tuinontwerp en hoveniersbedrijf
'Projecten in het groen'

ontwerp
beplantingen
onderhoud

0
6
5
4
2
1
3
9
8
8

www.projecteninhetgroen.nl

Word vrijwilliger bij Humanitas

Humanitas is er voor iedereen die het even niet alleen redt. Doe mee als vrijwilliger bij:

- Op weg met taal
- Hulp bij geldzaken
- Samen optrekken
- Begeleiding omgangsregeling ouder & kind

Je bent onderdeel van een leuk team en krijgt interessante trainingen via de Humanitas Academie. Meld je aan!

www.humanitas.nl/midden-holland

Verblijf in een 'heidehuisje' met een eigen vogelkijkhut grenzend aan een natuur- en stiltegebied. Nico de Haan ging u voor: 'Als je niet aangestaard wordt door de Schotse Hooglanders dan word je wel begluurd vanaf de kale topjes van het struikgewas door de roodborsttapuiten.'

Nieuw is een laadpaal voor elektrische auto's.
Kijk op: www.heidehuisje.nl of bel 06-81525089

De Wielewaal
Natuurmuseum & klompenwinkel v.o.f.

"Bewonder de natuur van Het Groene Hart in een schilderachtige omgeving tussen Lek en IJssel"

Fam. Rijnveld | Tiendweg 26 | 3411 NB
Willige Langerak (Lopik) | 0182-384454
Al vanaf 1998 actief in natuureducatie

Voor actuele openingstijden en overige informatie zie www.museumdewielewaal.nl

OOSTROM
INSTALLATIEBEDRIJF

lid van UNETO-VNI

- Loodgieterswerk
- Dakbedekking
- Water, gas en sanitair
- Centrale verwarming
- Lood- en zinkwerk
- Warmtepompen

Kantoor
Werkplaats
Gouderak
0182 - 37 20 29

Voor al uw loodgieters- en verwarmingswerkzaamheden!
Vraag vrijblijvend inlichtingen of een prijsopgave.

De kracht van voeding

- ◆ Persoonlijke begeleiding
- ◆ Projecten duurzame & gezonde voeding
- ◆ Educatie, workshops & lezingen

Arike Mijnlief
Voedingsdeskundige & therapeut
06 - 25 524 787

Van der Giessenweg 49 - 1ste etage
2921 LP Krimpen a/d IJssel
info@praktijkdegroenling.nl
www.praktijkdegroenling.nl

Autobedrijf De Waal

Kijk voor ons actuele
occasionalaanbod op
WWW.AUTOBEDRIJFDEWAAL.NL

Middelblok 202 - Gouderak - (0182) 37 26 23

Bomen, de bedreigde juweeltjes van Zuid-Holland

<https://milieufederatie.nl/blog/bomen-de-bedreigde-juweeltjes-van-zuid-holland/> - 2 juli 2024

Iedereen weet het: bomen zijn goed voor de biodiversiteit, schone lucht en klimaat. Bossen zijn ook de favoriete recreatieomgeving voor veel mensen. Maar dat is geen garantie dat het altijd goed gaat met bomen en bossen in Zuid-Holland. In 2020 bestond nog slechts 3% van het Zuid-Hollandse landschap uit bos. Regelmatig vindt er bomenkap plaats en verdwijnt er meer bos en bomen in onze leefomgeving.

Een paar van die meldingen uit Zuid-Holland roepen verbazing op. Langs het spoor van Schiedam naar Delft is een park gepland waar nu heel veel bomen worden gekapt. Op het Brienoord Eiland in Rotterdam wordt de voorheen verwilderde natuur met Schotse hooglanders omgevormd tot een stadspark. Ook deze plek is nu een kale gekapte vlakte. Bij Zoetermeer is de hele linkeroever van de Noord Aa kaalgekapt. De wilgen en het kreupelhout hebben het moeten ontgelden. Het Bieslandse bos ter hoogte van de Noord-Kade is een kwetsbaar stuk bosgebied omdat het nu helemaal is gerooid. Zo maar wat voorbeelden uit de praktijk.

Maar er zijn ook bijzondere bossen die veelal nog onder de radar zitten en die vanwege bestemmingsplannen op termijn bedreigd worden in hun voortbestaan. Dit heeft uiteenlopende redenen. Vaak willen ontwikkelaars juist in deze gebieden woningen bouwen. De gemeente heeft hiervoor vaak al jaren geleden toestemming gegeven en kan of wil dat niet meer terugdraaien om een claim van planschade te voorkomen. In heel Zuid-Holland zijn er zo al jaren stukken bos die verhypothekend zijn als beleggingsobject of die gereserveerd zijn voor projectontwikkeling.

Neem nu bijvoorbeeld het oobos langs de Lek bij Krimpen aan de Lek, of het Bos van Los bij het buurtschap Nieuwendijk in de Hoeksche Waard: allemaal locaties waarbij inwoners zich zorgen maken om de toekomst van deze juweeltjes.

Ooibossen zijn zeldzaam in Zuid-Holland en vormen een enorme bron van biodiversiteit. Deze bossen ontstaan op natuurlijke manier op natte plekken langs de grote rivieren. 'Ooi' staat voor een buitendijks nat terrein nabij een rivier, vaak met een ongelooflijke dichtheid aan zangvogels. De vrijwilligers van de Natuur- en Vogelwerkgroep Krimpenwaard hebben de natuurwaarden geïnventariseerd en een rapport opgesteld over ecosystemendiensten door het oobos, zoals het afvangen en vastleggen van CO2, het leveren van een bijdrage in het verbeteren van de luchtkwaliteit en de berging van rivierwater. Dit zijn allemaal maatschappelijke waarden van dit oobos, maar toch is het enorm bedreigd. Wij steunen de betrokken bewoners bij het zoeken naar een oplossing om het oobos voor de toekomst te behouden.

En dan het Bos van Los: dit bos is gelegen achter het buurtschap Nieuwendijk, en is een geliefde plek van wandelaars uit de Hoeksche Waard. Momenteel nestelen er roofvogels in het bos en leven er reëen. Aangrenzende delen van dit bos zoals bij Zwart Sluisje zijn al eerder gekapt. Het eerdere bezwaar vanuit Hoeksche Waard Landschap tegen deze kap werd afgewezen omdat er voldoende alternatieve nestruimte zou zijn voor de roofvogels in het Bos van Los. Daarna is in het Bos van Los zonder ontheffing op de Wet natuurbescherming voor de realisatie van twaalf woningen weer een aanzienlijk deel van het bos gekapt. Dit gaf weer problemen voor de aanwezige roofvogels – helemaal als je bedenkt dat het Bos van Los eerder als vervangende nestplaats was aangewezen. Waar is toezicht en handhaving? Daarna is het achterste gedeelte van het Bos van Los gekapt, weer zonder ontheffing op de Wet Natuurbescherming. Hoe hardleers kun je zijn als overheid dat dit weer zo gebeurt? Hoe vogelvrij maak je op deze manier ook de leefomgeving van roofvogels? Uiteindelijk zijn deze bomen herplant in Waddinxveen, wat ook weer bijzonder is. Ook hier steunen wij de bewoners om het laatste deel van het Bos van Los te behouden voor de toekomst.

Spreek dit je aan of heb je zelf een situatie in je eigen leefomgeving waar bos en bomen letterlijk op omvallen staan? Laat het ons weten via info@milieufederatie.nl.

Van de redactie:

Achter de schermen gaat onze strijd voor behoud van het IHC-bos onverminderd door, ook al merken de NWWK-leden er weinig van.

De samenwerking hierin met bewonerscollectief Mooi Crempene biedt perspectief, meer dan van elke organisatie apart, omdat we dezelfde doelen delen en de stem voor behoud van het oobos zo luider wordt. Ook de Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland (NMZH) steunt ons initiatief, zie bovenstaande blog. Leen Verschoor (RO) en Joke Colijn maakten een wandeling door het IHC-bos met Alex Ouweland, directeur van de Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland, die bovenstaande blog schreef. 🌿

Landelijk meldpunt bomenkap

Bij het Landelijk Meldpunt bomenkap worden de meldingen van burgers geregistreerd van alle gesignaleerde kapactiviteiten in heel Nederland. De kapsnelheid is groter dan de snelheid van de aanplant. Per saldo verliezen wij zo jaarlijks veel bomen.

Zeker omdat de aanplant de nodige tijd vergt om uit te groeien tot een volwaardig bos of tot volwassen bomen is de belevingswaarde ook anders.

IHC-bos beschermer van het eerste uur Lisette van Soest, foto: Joke Colijn

NVWK-Vrijwilligersdag in het teken van het afscheid van Jaap

Tekst: redactie NVWK; foto's: Michiel Fokkema, tenzij anders vermeld

In chronologische volgorde een beeldverhaal. Frans van der Storm verwelkomt, legt de spelregels uit van deze speciale dag voor Vrijwilligers en vertelt dat het Jaaps laatste keer is dat hij aanwezig zal zijn op de Vrijwilligersdag. Frans overhandigt Jaap een presentje; het officiële afscheid van Jaap en van hemzelf volgt op de komende Algemene Ledenvergadering. Jaap zelf memoreert zijn jaren van voorzitterschap en schetst een hoopgevende doorkijk naar de toekomst. Joke Colijn bedankt Jaap namens de vrijwilligers voor zijn inspirerende invulling van het voorzitterschap in woord, maar vooral ook daad en tijd. Maria Kuijf speldt Jaap het enige echte NVWK-lintje op, meer dan verdiend! Arie van de Graaf overhandigt Jaap een multifunctionele nestkast voor zijn multifunctionele inzet als voorzitter. 🐦

Foto: Lilian Roosenboom

De catering van Broodje Kadootje was weer fantastisch verzorgd met veel lokale producten. Het weer werkte fijn mee, net als de informele sfeer waardoor iedereen lekker lang bleef napraten en de contacten kon aanhalen. Hoewel met een droeve noot, werd het een prachtige bijeenkomst. Volgend jaar hopen we op nog meer vrijwilligers op deze dag! 🍷

Bijenkasten plaatsen kan ten koste gaan van bedreigde wilde bijen

Jaap Graveland, voorzitter

Het gaat slecht met de meeste insectensoorten. Leden van de NVWK zetten zich daarom in voor uitbreiding van ecologisch beheer in en buiten de kernen, in eigen projecten (erfvoegels, vlinderidylles), en ook in het samenwerkingsverband Prachtlint.

We waren daarom niet blij met het bericht in Het Kontakt dat een imkerij het aantal bijenkasten in de Krimpenerwaard wil uitbreiden, om aan de toenemende vraag naar honing te kunnen voldoen. (<https://www.hetkontakt.nl/krimpenerwaard/nieuws/395036/imkerij-de-nesse-gaat-voor-bijennetwerk-in-iedere-kern-kleins>). Honingbijen kunnen namelijk concurreren met wilde bijen. We hebben de gemeente daarom gevraagd dit voorlopig niet toe te staan op gemeentegrond.

NB: Dit artikel is geen kritiek op het houden van bijen, maar wil bijdragen aan bewustwording over de risico's en wil waarschuwen voor het plaatsen van te veel bijenkasten. 🐝

Afname insecten

Bijna dagelijks staan er berichten over insectenafname of -schaarste in de krant. Dat betreft dagvlinders, wilde bijen, zweefvliegen en andere soortgroepen. Van de 350 soorten wilde bijen is 55% afgenomen. Veel soorten zijn zeer zeldzaam geworden. Die insectenafname kan ook problemen gaan geven voor de landbouw, bijvoorbeeld in de fruitteelt. Honingbijen zijn belangrijke bestuivers van landbouwgewassen. Daarom doet Wageningen University and Research al decennia lang onderzoek naar verbetering van de bijenteelt, bestrijding van ziekten en plagen zoals de varroamijt, en verbetering van de bestuiving door honingbijen. (Bv. <https://www.wur.nl/nl/onderzoek-resultaten/kennisonline-onderzoeksprojecten-lvvn/kennisonline/eu-honingprogramma.htm>)

De belangrijkste oorzaken voor de afname van wilde bijen, in aantal per soort en in aantal soorten, zijn intensief landgebruik en monocultures, pesticiden, afname van bloemrijkdom door stikstofneerslag (vermesting, verzuring), verdroging en toenemende weersextremen door klimaatverandering.

Toenemende vraag naar honing

Tegelijk neemt de vraag naar streekproducten en producten van natuurlijke oorsprong, zonder gebruik van bestrijdingsmiddelen toe. Dus ook de vraag naar honing. Begrijpelijk dat imkers daarop reageren met het (bij)plaatsen van kasten en nieuwe bijenvolken. (<https://bijenclub.com/bijenhouden/aantal-imkers-stijgt-explosief/#>, <https://www.nporadio1.nl/nieuws/achtergrond/cd455018-83f3-4363-b04b-d09e5fb59b72/het-beroep-van-imker-wordt-steeeds-populairder-je-bent-een-met-het-bijenvolk>).

Overigens bestaat er nauwelijks zoiets als 'biologische' honing. Honingbijen vliegen zó ver dat de verzamelde nectar vrijwel altijd, in ieder geval deels, óók van bespoten planten komt.

Imkers kun je grofweg in drie groepen verdelen: commerciële zogenoemde bestuivings- of honingimkers met honderden kasten, commerciële kleine imkers en imkers die alleen bijen houden voor honing voor eigen gebruik. De honingimkers zoeken plekken met veel bloemen op en plaatsen daar hun kasten. In het voorjaar bij fruitboomgaarden, in juli en augustus bijvoorbeeld in De Biesbosch als daar de reuzenspringbalsemien massaal bloeit en daarna op

heidevelden. Het aantal kasten is zo groot dat de vrees ontstond dat dit ten koste gaat van wilde bijen en andere bestuivers. De imkers ontkennen dat met het argument dat honingbijen zich concentreren op algemene soorten. Maar dat blijkt maar de helft van het verhaal. Onderzoek van EIS Kenniscentrum Insecten liet zien dat de honingbijen bij De Biesbosch wel degelijk ook op andere plantensoorten vliegen. <https://www.eis-nederland.nl/actueel/nieuws/honingbij-vliegt-in-de-biesbosch-op-grote-schaal-op-dezelfde-bloemen-als-wilde-bestuivers>

Ondertussen zijn de meeste imkers er wel van overtuigd dat deze grote aantallen kasten te veel ten koste gaan van wilde bestuivers. Dus gaan er beperkingen komen.

Honingbij versus wilde bij

Grofweg zijn er drie verschillen tussen de honingbij en wilde bijen (inclusief hommels). Honingbijen leven in grote kolonies van in de toptijd (juli, augustus) 15.000 tot 60.000 individuen. Wilde bijen (er zijn 360 soorten) leven alleen of in kolonies van max. ca. 100 individuen. Honingbijen hebben een grote actieradius, ze vliegen tot 2 km van de kast. De meeste wilde bijen bezoeken bloemen op maximaal 100-150 m. Tot slot is de honingbij een generalist, hij vliegt op soorten die veel bloemen dragen en is weinig kieskeurig. Veel wilde bijen daarentegen vliegen maar op één of een paar plantensoorten. Dat zijn doorgaans geen zeldzame plantensoorten. Voorbeelden zijn de andoornbij (inderdaad, op andoorn) en de gewone slobkousbij (op wederiksoorten) en de klokjesbijen.

Het is dus goed voor te stellen dat de honingbij een geduchte concurrent kan zijn van wilde bijen en andere bestuivers, met name zweefvliegen. Met zweefvliegen gaat het trouwens nog slechter dan met de wilde bijen. Luister bijvoorbeeld naar de landelijk bekende zweefvliegkenner werkzaam bij EIS, Theo Zeegers: <https://podcasters.spotify.com/pod/show/toekomst-voor-natuur/episodes/58--Zweefvliegen-veelzijdig-en-bedreigd--met-Theo-Zeegers-e2isah5>

Kleinschalige bijenteelt ook een risico

Diverse studies laten zien dat ook kleinschaliger bijenteelt ten koste kan gaan van wilde bijen. Hier een lijstje.

<https://www.bestuivers.nl/actueel/wilde-bestuivers-in-parijs-mijden-honingbijen>

Boerenkrokussen (*Crocus tomassianus*) zijn onder de eerste planten in het jaar waar bijen op vliegen, foto: Jaap Graveland

Of deze: <https://edepot.wur.nl/496619>. In dit overzichtsartikel staat o.a. "In totaal betrof dat 146 wetenschappelijke artikelen. Daarvan gingen er 78 over voedselconcurrentie en in 53% van die artikelen werden negatieve effecten op wilde bijen gemeld."

Of deze studie op Tenerife: <https://www.nrc.nl/nieuws/2019/04/12/de-honingbij-verjaagt-soms-de-wilde-bij-a3956698#:~>

De al genoemde studie van EIS bevat ook referenties naar andere studies die negatieve effecten laten zien. (<https://www.eis-nederland.nl/actueel/nieuws/honingbij-vliegt-in-de-biesbosch-op-grote-schaal-op-dezelfde-bloemen-als-wilde-bestuivers>)

Zorgplicht en voorzorgsbeginsel

Veel imkers trekken deze studies in twijfel, maar laten geen onderzoek zien om dat te onderbouwen. Op de site van de Nederlandse Bijenhoudersvereniging <https://www.bijenhouders.nl/> staat een genuanceerde tekst, maar staan geen studies, geen getallen die gebruikt kunnen worden voor

besluitvorming over het al of niet plaatsen van bijenkasten. Zelfs op de site van de WUR, de instelling die het meeste onderzoek aan de honingbij heeft gedaan, staat er niets over. Ondanks het feit dat ze twee jaar geleden zijn begonnen ook het effect op de wilde bij te onderzoeken. Dat is overigens rijkelijk laat, want al sinds 2015 wordt gewaarschuwd voor negatieve effecten van het houden van honingbijen op de stand van wilde bijen.

Destudies die er zijn, wijzen op negatieve effecten. En voor het omgaan met onzekerheid zijn in de Wet Natuurbescherming (en nu in de Omgevingswet) twee beginselen opgenomen: de zorgplicht en het voorzorgsbeginsel. De zorgplicht houdt in dat je bij je handelen moet zorgen dat er geen negatieve effecten op flora en fauna optreden. Maar het is grijs gebied en toezicht en handhaving schieten te kort. We weten bijvoorbeeld al heel lang dat de drie miljoen katten in Nederland een zeer groot effect hebben op de overlevingskans van vogels. Ze doden ca 45 miljoen vogels per jaar. Maar er gelden nog altijd geen beperkende regels. Het voorzorgsbeginsel is een veel sterker instrument.

Het is van toepassing op soorten en habitats beschermd onder de habitatrichtlijn. Het betekent dat als er een gereede kans op een negatief effect is, het initiatief niet kan doorgaan, of dat voor mitigatie (vermindere van het effect) of compensatie moet worden gezorgd. Gegeven de aanwijzingen voor negatieve effecten van honingbijen, en de bedreigde status van wilde bijen, is er volop aanleiding om het voorzorgsbeginsel toe te passen: bij twijfel, niet doen.

Honingbij geen remedie tegen afname plantensoorten die door insecten worden bestoven

Dit voorjaar publiceerden Nederlandse wetenschappers een artikel in het gerenommeerde tijdschrift *Journal of Applied Ecology* (<https://besjournals.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/1365-2664.14649>) Ze laten daarin zien dat plantensoorten die door insecten worden bestoven de afgelopen eeuw in aantal achteruit zijn gegaan, en windbestoven soorten (o.a. de meeste grassen, en veel bomen) vooruit. Ze konden geen oorzakelijk verband aantonen met de afname van bestuivende insecten. Daarvoor waren de gegevens niet geschikt. Maar het geeft wel te denken.

In de wereld van de imkerij wordt daarom wel geopperd om meer honingbijen in te zetten, om het verlies aan wilde bestuivers te compenseren. Maar dat is een heel slecht idee, om een paar redenen.

Ten eerste gaat het ten koste van wilde bijen en andere bestuivers, en beland je dus van de regen in de drup. Ten tweede is het twijfelachtig of wilde plantensoorten er bij gebaat zijn. Honingbijen zijn zoals gezegd generalisten. Het is dus zeer de vraag of schaarse plantensoorten extra worden bestoven door de honingbij. Ten derde zou het gaan om een tijdelijke maatregel en zou je de kasten weer moeten weghalen als de wilde bijen en andere bestuivers en van bestuiving afhankelijke plantensoorten weer zijn hersteld. Maar dat betekent dat imkers afstand moeten doen van hun kasten. Dat zal problemen geven, want het is maar al te bekend dat mensen slecht afstand kunnen doen van eenmaal verworven rechten...

Maar het allerbelangrijkste is natuurlijk dat het symptoombestrijding is. We moeten de oorzaken van de insectenafname aanpakken, en niet de gevolgen met lapmiddelen proberen te compenseren.

Winterakoniet (*Eranthis hyemalis*) met honingbij, foto: Jaap Graveland

De heidezandbij ondervindt veel concurrentie van honingbij op heidevelden

Knautiabij op knautia waar hij volledig van afhankelijk is, beide foto's: Bas van Gennip

Frustrerend voor groeiend aantal burgerinitiatieven voor meer biodiversiteit

De berichtgeving over de insectenafname heeft tot allerlei initiatieven geleid, van individuele burgers, overheden en terreinbeheerders. In de Krimpenerwaard hebben alle overheden het areaal dat ze ecologisch beheren fors uitgebreid. De provincie voert nu langs alle provinciale (N)-wegen ecologisch beheer uit. Langs de N210 zie je daar nu al duidelijk de resultaten van. De Vlinderstichting, Steenbreek, IVN en andere organisaties adviseren burgers over plantkeuze en tuinrichting. De NVWK doet dit ook, in Prachtlintverband. Door de afname van insecten in de openbare ruimte is het belang van tuinen toegenomen. In tuinen kunnen verrassend veel wilde bijen voorkomen. Voor sommige soorten zijn tuinen zelfs het belangrijkste leefgebied geworden. Bijvoorbeeld voor een aantal soorten klokjesbijen. In het wild zijn veel klokjessoorten (geslacht *Campanula*) sterk afgenomen en (bijna) uitgestorven. In tuinen worden ze juist aangeplant.

Het totale oppervlak aan tuinen is tien keer het Nationale Park de Hoge Veluwe. De kansen die tuinen bieden voor het herstel van biodiversiteit leidde er toe dat het Samenwerkingsverband Nationale Parken, de NTR, de organisatie achter [waarneming.nl](https://www.waarneming.nl) en de soortenorganisaties zoals de Vlinderstichting het begrip Nationaal Park Alle Tuinen in het leven riepen. Ze organiseerden met [waarneming.nl](https://www.waarneming.nl) onder de noemer Bioblitz een grote landelijke soortentelling, waar veel mensen aan meededen. (<https://www.naturetoday.com/intl/nl/nature-reports/message/?msg=32530>)

Bij mensen die zich inspinnen voor vlinders, bijen en andere insecten leidt het toenemend aantal bijenkasten tot de vraag: heeft het wel zin wat ik aan het doen ben? We zijn lang niet de enigen die zich in Nederland zorgen maken. En ook bij onze zuiderburen maakt men zich ongerust: https://m.gva.be/cnt/dmf20240816_94788201?journeybuilder=nopaywall.

Onvoldoende bewustzijn

Ik zit in de werkgroep monitoring van het Deltaplan Biodiversiteitsherstel en werk bij Rijkswaterstaat aan biodiversiteitsmonitoring. Zodoende werd ik opmerkzaam gemaakt op het effect dat de honingbij op de wilde bij kan hebben. Sinds het bericht in Het Kontakt heb ik me verder georiënteerd op de situatie in de Krimpenerwaard. M'n indruk is dat er bij bewoners al flink wat bijenkasten staan, waarbij de eigenaar de honing alleen wint voor eigen gebruik. Honingbijen worden in het algemeen positief geassocieerd met natuur. Daar is op zich niks mis mee. Maar bewoners kunnen in de veronderstelling verkeren dat ze bijdragen aan biodiversiteit, terwijl het effect eerder negatief is. Een boswachter die wordt aangehaald in het artikel beweert zelfs dat honingbijen van zeer grote waarde zijn voor de Nederlandse natuur. Ik ben geen gegevens tegengekomen die deze claim ook maar enigszins ondersteunen, maar het illustreert hoe er door velen tegen aan wordt gekeken. Ik heb al een paar keer iemand horen zeggen dat-ie een veldje met bloemen heeft ingezaaid en een bijenkast heeft geplaatst en zo dus bijdraagt aan de biodiversiteit. EIS en wilde bijen-deskundige Wankja Ferguson die ik raadpleegde, noemen als richtgetal maximaal 2-3 bijenkasten per vierkante kilometer. (<https://www.bestuivers.nl/bedreiging/concurrentie-honingbij/adviezen-concurrentie>)

Dus het negatieve effect van één zo'n kast kan heel veel groter zijn dan het positieve effect van zo'n veldje!

Kortom, het is de hoogste tijd dat er meer onderzoek wordt gedaan naar de relatie tussen bloemrijkdom binnen en buiten de kernen, bloembezoek door honingbijen en wilde bijen, en concurrentie door de honingbij.

oproep

De NVWK heeft de gemeente een brief geschreven met een aantal verzoeken:

1. Voorlopig niet meer bijenkasten toestaan op gemeentegrond.
2. Inventariseren van aantal bijenkasten bij bewoners en in de openbare ruimte. Niet om vinger te wijzen of bewoners te verzoeken ze weg te halen (daar is ook geen wettelijke basis voor), maar om feiten boven water te krijgen voor bewustwording onder bewoners en voor besluitvorming over aantal kasten in de openbare ruimte.
3. Met andere gemeenten en met de provincie een meer uitgebreide desk study opzetten om meer te weten te komen over mogelijke concurrentie door de honingbij, en hoe die te beperken. Mogelijk kan Prachtlint daarin een stimulerende rol spelen, omdat daar al een samenwerking bestaat tussen gemeenten, hoogheemraadschap, provincie en terreinbeheerder voor het vermeerderen van kennis.
4. Voorlichting over de relatie wilde bij – honingbij aan de bewoners, bijvoorbeeld in Prachtlintverband.

Uiteindelijk moet dit in regelgeving uitmonden met betrekking tot het plaatsen van bijenkasten in de openbare ruimte, en in adviezen aan bewoners over het plaatsen van bijenkasten op hun eigen grond. 🐝

NVWK op de braderie in Stolwijk

Maria Kuijf

Op de winderige dag van 24 augustus bemande de NVWK een kraam op de braderie van Stolwijk. Het werd een succesvolle dag met gezelligheid, leuke gesprekken, ontmoetingen met oude bekenden en een bijzondere afloop. 🐦

We vulden de stand met foldermateriaal, nestkasten, Waardvogels en een paar bossen natuurlijke bloemen.

We hadden twee prijsvragen: één voor de jeugd en één voor volwassenen. De jeugdprijsvraag waren weetjes, die de kinderen konden ontdekken in de kraam. De prijsvraag voor volwassenen bestond uit het opschrijven welke bloemen/planten er in de bos bloemen zaten.

Wie lid werd aan de kraam, kreeg een nestkast mee, ontworpen en gemaakt door Arie van de Graaf. Het nestkastje is door verschillende vogelsoorten te gebruiken door de invliegopening op drie manieren te wisselen! Ingenieus bedacht en heel mooi en duurzaam uitgevoerd.

Vijf kinderen vulden de prijsvraag in. De kinderen hadden allemaal zeven van de acht vragen goed! Van te voren hadden we geen prijs bedacht, in afwachting van de resultaten. Er werd besloten om de kinderen allemaal een gratis jeugdlidmaatschap te geven voor een jaar. Van één kind echter was het hele gezin juist lid geworden.

Voor hem was een gratis jeugdlidmaatschap dus geen prijs. Daarom kreeg hij een uitdagende natuurpuzzel.

De volwassenen-prijs ging naar een mevrouw uit Bergambacht, zij krijgt een jaar lidmaatschap.

Er stond extreem veel wind. Een kraam tegenover ons stortte pardoes in door de wind. Wij moesten onze kraam en vlag flink verdedigen tegen de windvlagen rond de kerk. De weersverwachting was niet zo goed. Er werden tegen het einde van de middag felle buien verwacht.

De braderie duurde tot 17.00 uur. Wim hield het weer in de gaten en hij waarschuwde ons dat er een enorme bui aan kwam. We pakten als een razende alle spullen in. Het begon te druppelen, toen met flinke druppels en we zetten een tandje bij. Juist toen alles in de auto's lag, brak de hemel los. Het was alsof je door een autowasstraat reed. Wat hadden we een geluk dat de bui niet eerder kwam én dat we net op tijd werden gewaarschuwd door Wim.

Al met al was het tóch een mooie en speciale dag. 🐦

Het dreamteam: Mieke Veen, Marije Willems, Maria Kuijf, Joke Colijn (Wim Sloof hielp later op de dag); foto: voorbijganger.

Oplossing puzzel dag- en nachtvlinders pag. 13

Bonte bessenvlinder: nachtvlinder
Pinksterbloemlangsprietmot: (dagactieve nachtvlinder)
Icarusblauwjte: dagvlinder
Kleine vos: dagvlinder
Sint-Jacobsvlinder: (dagactieve) nachtvlinder
Geaderd witje: dagvlinder
Ligusterpijlstaart: nachtvlinder
Gehakkelde aurelia: dagvlinder
Kolibrivlinder: (dagactieve) nachtvlinder. 🐦

De bos voor de prijsvraag; in de bos zaten zelfs meer dan 10 soorten, te weten: harig wilgenroosje, smeerwortel, reuzenspringbalsemien, klimop, grote kattenstaart, wilde clematis, lijsterbes, Jacobskruiskruid, koninginnenkruid, moerasspirea, rode klaver, scherpe boterbloem, raapzaad, Gelderse roos en duizendblad.

Nieuws uit de werkgroep R0

Benieuwd naar het biodiversiteitsbeleid

Leen Verschoor

In het kort een aantal ontwikkelingen die onze aandacht hadden. Heeft u hierover vragen of wilt u een bedreiging voor de natuur onder onze aandacht brengen, laat het ons weten via werkgroep0@nwwk.nl. 🐦

Concept Bermenscan gemeente Krimpen aan den IJssel

Van de gemeente Krimpen aan den IJssel ontvingen we de concept bermenscan en beheeradvies. Doel van de bermenscan is in kaart te brengen welke bermen zich kunnen ontwikkelen tot bermen met een hoge ecologische waarde. Jacqueline Veltman, Mariëlla van Gemeren en Michel van Cappellen, voorzagen de concept bermenscan van de nodige opmerkingen.

Allereerst is op een kaartje aangegeven dat er naar onze mening meer bermen zijn die als bermen met een hoge ecologische waarde kunnen worden aangeduid. Verder is onder andere aandacht gevraagd voor de aansluiting van de bermen met hoge ecologische waarde op Prachtlint. Ook voor de inrichting van de aan de bermen grenzende oevers is aandacht gevraagd. Richt de oevers in plaats van met beschoeiing in als natuurlijke oevers. Mooi om de bermen met een hoge ecologische waarde in kaart te brengen, maar waarom niet alle gazons extensief beheren? We zijn benieuwd waar onze opmerkingen toe leiden.

Bron: gemeente Krimpen aan den IJssel

Bermenscan en beheeradvies Krimpen aan den IJssel

Woningbouw Krimpenerwaard

In de Waardvogel van juni 2024 maakten we melding van een tweetal brieven van de NWWK aan Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland over onze bevindingen over de woningbouwplanning van de gemeente Krimpenerwaard. In die brieven wezen we GS er onder andere op dat de gemeente Krimpenerwaard meer woningen wil bouwen dan voor de eigen woningbehoefte. Inmiddels is een reactie van de provincie ontvangen, waarin melding is gemaakt dat onze bevindingen bij de verdere besluitvorming van GS over een viertal locaties in de Krimpenerwaard worden betrokken. Het betreft de volgende locaties: Bergambacht-Oost, Krimpen aan de Lek-West, Schoonhoven-Hofland en Haastrecht-Zuid/-Bilwijk.

Waardevolle bomen gemeente Krimpen aan den IJssel

De gemeente Krimpen aan den IJssel heeft een lijst met waardevolle bomen bekend gemaakt. Stefan van der Heijden bleek bereid die lijst door te nemen en heeft de nodige verbeteringen en aanvullingen voorgesteld. We zijn benieuwd of de gemeente Krimpen aan den IJssel de waardevolle bomenlijst naar aanleiding van het gedegen werk van Stefan aanpast. Meer informatie over de waardevolle bomenlijst van de gemeente is te vinden op: <https://krimpenaandenijssel.nl/dossiers/groenonderhoud/>.

IHC-terrein te Krimpen aan de Lek

Op uitnodiging van Joke Colijn bezocht Alex Ouweland, directeur van de Zuid-Hollandse Milieufederatie, het ooibos op het IHC-terrein. Naar aanleiding daarvan schreef Alex in zijn blog "Bomen, de bedreigde juweeltjes van Zuid-Holland" van 2 juli 2024 o.a.: "Neem nu bijvoorbeeld het ooibos langs de Lek bij Krimpen aan de Lek, of het Bos van Los bij het buurtschap Nieuwendijk in de Hoekse Waard: allemaal locaties waarbij inwoners zich zorgen maken om de toekomst van deze juweeltjes. Ooibossen zijn zeldzaam in Zuid-Holland en vormen een enorme bron van biodiversiteit. Deze bossen ontstaan op natuurlijke manier op natte plekken langs de grote rivieren. 'Ooi' staat voor een buitendijks nat terrein nabij een rivier, vaak met een ongelooflijke dichtheid aan zangvogels. De vrijwilligers van de Natuur- en Vogelwerkgroep Krimpenerwaard hebben de natuurwaarden geïnventariseerd en een rapport opgesteld over ecosysteemdiensten door het ooibos, zoals het afvangen en vastleggen van CO₂, het leveren van een bijdrage in het verbeteren van de luchtkwaliteit en de berging van rivierwater. Dit zijn allemaal maatschappelijke waarden van dit ooibos, maar toch is het enorm bedreigd. Wij steunen de betrokken bewoners bij het zoeken naar een oplossing om het ooibos voor de toekomst te behouden." Zie voor de hele blog pag. 21.

Zonnepark Krimpen aan de Lek

In juni 2024 heeft de RES-regio Midden-Holland het Programma zon op veld vastgesteld. Een van de in dat programma aangewezen locaties voor de exploitatie van een zonnepark is nabij de Tiendweg te Krimpen aan de Lek.

In het programma staan de voorwaarden op basis waarvan projecten voor de opwek van zonne-energie in onze regio worden beoordeeld. Tussen 26 augustus en 27 september 2024 en tussen 21 oktober en 6 december 2024 kunnen projectvoorstellen worden ingediend voor deze aangewezen gebieden..

Op de druk bezochte informatiebijeenkomst van de RES Midden-Holland en de gemeente Krimpenervwaard op 3 september jl. werd gemeld dat nog geen aanvragen bij de gemeente Krimpenervwaard zijn ingediend. De betreffende grondeigenaren moeten overigens ook nog instemmen.

Het is nu aan de zonnepark ondernemers (dat geldt dus ook voor het eerdere initiatief van Solar Energy Works) om een plan in te dienen. Eind dit jaar/begin 2025 is er wellicht meer duidelijkheid of er in Krimpen aan de Lek een zonnepark komt. www.resmiddenholland.nl.

Bron: <https://www.wur.nl/nl/nieuws/meer-kruidenrijk-grasland-kansen-voor-het-veenweidegebied.htm>

een meerjarig en veelzijdig onderzoek van Wageningen University & Research (WUR).

Hoewel de gewasopbrengst lager is in de meer kruidenrijke percelen, zijn de gehalten aan mineralen vaak hoger. Dat laatste is belangrijk voor diergezondheid. De percelen met een vergelijkbare soortensamenstelling verschillen onderling aanzienlijk in opbrengst. Verschillen in bedrijfsvoering en type vakmanschap spelen hierin mogelijk een rol. Zoals het moment van maaien, hoe vaak er wordt gemaaid, en met welke machines. Hier liggen aldus de WUR onderzoeker kansen om van elkaar te leren, en ecologische kwaliteit en bedrijfseconomie te combineren.

Gaan we in de Krimpenervwaard meer kruidenrijkgrasland zien? Zie hiervoor het rapport van de WUR 'Kruidenrijkgrasland in het veenweidegebied'.

Handleiding NatuurVriendelijk Isoleren

De Natuur- en milieufederaties hebben in augustus 2024 de Handleiding Natuurvriendelijk isoleren uitgebracht. Heeft u plannen om uw woning te isoleren, neem dan de Handleiding eens door.

MHet Kabinet heeft wel lef. Op vrijdag de 13e werd de aanpak mestmarkt bekendgemaakt. Zal dit beleid het mestprobleem oplossen?

Mest / Stikstof

Tot en met 2025 heeft Nederland van de Europese Commissie een derogatie, een uitzondering, waardoor boeren onder voorwaarden meer stikstof uit dierlijke mest op hun grond mogen aanbrengen dan volgens de Europese Nitraatrichtlijn is toegestaan. Volgens de Europese Commissie moet Nederland de geldende mestregels nu echt gaan naleven om de grondwaterkwaliteit te verbeteren.

Hoe de zogenaamde derogatie twintig jaar geleden door de toenmalige minister Veerman werd 'geregeld', leest u in een analyse in de NRC van 24 augustus 2024.

Tiny Forest

Tiny Forest is een initiatief van IVN. IVN omschrijft een Tiny Forest® als volgt: een dichtbegroeid, inheems bos ter grootte van een tennisbaan. Dit bos is niet alleen een prettige plek voor vlinders, vogels, bijen en kleine zoogdieren, maar ook voor mensen. Kinderen leren in het buitenlokaal over de Nederlandse natuur en buurtbewoners ontmoeten elkaar op een prettige en gezonde plek. Alweer twee jaar geleden heeft NWWK-bestuurslid Benjamin Hallie de gemeente Krimpenervwaard gevraagd meerdere Tiny Forest aan te planten. Het heeft even geduurd maar er is vanuit de gemeente Krimpenervwaard nieuws te melden over Tiny Forest. Allereerst heeft de gemeente het benodigde budget gevonden. Over de verdere aanpak staat in een raadsinformatiebrief:

"Het vervolg van het project omvat het ondertekenen van een samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeente en het IVN. Daarna zal de subsidie bij de provincie Zuid-Holland aangevraagd worden en vervolgens start de communicatie om initiatiefnemers (bewoners en basisscholen). De initiatiefnemers dragen een locatie voor een Tiny Forest aan. De gemeente toetst de aangedragen locatie en blijft eigenaar van de grond en de Tiny Forest. Zodra de locatie is goedgekeurd, wordt tot slot de Tiny Forest door een hoveniersbedrijf aangelegd. De realisatie van de Tiny Forest is afhankelijk van de animo bij initiatiefnemers. Het is moeilijk om in te schatten wat de animo zal zijn voor de realisatie van een klein bos. Hierdoor is ervoor gekozen om eerst te beginnen met de realisatie van één Tiny Forest."

Meer kruidenrijk grasland: kansen voor het veenweidegebied

Op verzoek van de Groene Cirkel Kaas en Bodemdaling onderzochten Wageningse experts in samenwerking met het collectief Alblasserwaard/Vijfheerenlanden wat extensief kruidenrijk grasland kan betekenen voor een toekomstbestendige melkveehouderij in het veenweidegebied.

Meer extensief beheerd kruidenrijk grasland dat kan een sleutel zijn voor herstel van de biodiversiteit in het veenweidegebied. In de regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden liggen er kansen om het areaal aan kruidenrijk grasland te vergroten. Dat is een van de conclusies van

Toch wel bijzonder dat er nu zoveel ophef is over de beëindiging van een tijdelijk maatregel. Er was immers al twintig jaar de tijd om op beëindiging van de derogatie voor te bereiden.

Het mestdossier staat bovenaan de agenda van de BBB minister Wiersma van LVNV, o.a. Landbouw. We zullen zien met welke 'oplossing' de minister van Landbouw komt. Zal de minister in Brussel iets bereiken? Vermindering van de veestapel draagt ongetwijfeld bij aan de oplossing van het mestprobleem.

Hoe gaat de minister het stikstof probleem oplossen?

Een tipje van de sluier werd begin september al opgelicht. De minister zou van plan zijn te stoppen met de aanpak van het Nationaal Programma Landelijk Gebied.

Zal het nieuwe kabinetsbeleid leiden tot natuurherstel en een duurzaam en toekomstbestendig bestaan voor de boeren? Ik heb er geen vertrouwen in. Fokke & Sukke zijn erg positief. U ook?

Voorontwerp Nota Ruimte

Op 21 juni 2024 werd door (toen nog) minister De Jonge namens het gehele Kabinet het Voorontwerp Nota Ruimte gepresenteerd. Daarin een schets van de ruimtelijke inrichting van Nederland in 2050, met een doorkijk naar 2100.

Ontwikkelperspectief Groene Hart

Bij de ingekomen stukken voor de Provinciale Statencommissie Ruimte en Milieu van 4 september 2024 o.a. het Ontwikkelperspectief Groene Hart van het Bestuurlijk Platform Groene Hart.

Jeugdherinnering

Tekst en illustratie: Mia Bersma

Het is augustus, de lagere school geeft ons vier weken vakantie, wat een ongekend lange tijd is, vinden wij. Mijn vriendinnetje en ik wonen in een dorp met weilanden rondom en de rivieren Lek en IJssel.

Er valt altijd wel iets te beleven. Langs de rivieren zijn strandjes waar je je goed kunt vermaken. Sommige kinderen kunnen al zwemmen. Ze hebben het zichzelf geleerd, want een zwembad heeft ons dorp niet.

Op een zonnige middag loop ik met m'n vriendinnetje naar de Tiendweg, langs de grote timmerschuur van haar vader, vlakbij het voetbalveld waar eenmaal in het jaar de turnvereniging een demonstratie geeft van de prestaties van haar leden.

We lopen naar de sloot vlakbij, waar ik mijn sokken en sandalen uittrek en mijn vriendinnetje haar lange zwarte kousen en klompen. We laten ons zakken in het hoge gras langs de slootkant en steken onze voeten in het donkere water dat zachtjes rimpelt.

Hier vangt mijn vader altijd waterluis met een netje in een jampotje voor z'n aquarium. We zien speldenkopjes door het water schieten en als ik één voet omhoogtrek, zit er een grote zwarte waterslak op met een stuk van een waterplant. De sloot leeft, het is interessant om al die kleine torretjes en schaatsenrijdertjes te zien bewegen.

Twee broers van mijn vriendinnetje lopen langs met een polsstok over hun schouder. Zij gaan polsstok springen in de weilanden, wat verderop.

"Kijk uit", zeggen ze, "straks bijt er een snoek in je teen." "Zorgen jullie maar dat je niet in de sloot springt", roepen wij. Ze lachen spottend: "Wij niet", ze lopen fluitend verder. Uiteindelijk laten we onze voeten drogen in de zon en lopen terug naar huis, waar mijn moeder limonade schenkt in het met gele roosjes overdekte prieel. We klimmen op de schommel en zingen alle liedjes die we kennen. Het is een heerlijke vakantiedag, vinden wij.

Mussenflat 'gekraakt' door een echtpaar pimpelmees

Familie Hubers

Het was moeilijk kiezen welke kraamkamer het beste was. Het is de rechtse geworden. We hebben helaas niet kunnen zien hoeveel jongen er zijn uitgevlogen. 🐦

Welke vogel is dit? Lezersvraag

Maria Kuijf

In juli kwam de foto linksonder binnen op de redactiemail, met de volgende vraag: "Deze vogel zat vanavond in onze tuin. Geen idee wat het is, maar jullie weten alles... Graag uw antwoord. Mvg. Frits Kalis, Krimpen a/d IJssel". 🐦

Dankjewel, Frits, voor het vertrouwen, maar de redactie weet niet alles. De kennis binnen de NWWK is wel erg breed en in dit geval zette ik de vraag door naar een van onze supervogelaars: Max Ossevoort. Max beaamde mijn vermoeden (want dat had ik wel) dat het om een jonge roodborst ging.

Jonge roodborsten zijn, zoals veel jonge vogels, gestippeld. Dit is handig om niet op te vallen. Jonge vogels zijn niet behendig in het vliegen of ze kunnen nog helemaal niet vliegen.

Bij jonge roodborsten zou een rode borst het bijkomend nadeel hebben, dat het bij soortgenoten agressie oproept. Roodborstjes zijn namelijk helemaal niet van die lieve vogeltjes. Naar elkaar toe zijn ze erg territoriaal en vechten soms fel. Wanneer roodborsten noodgedwongen in elkaars omgeving verkeren, zoals in de paartijd of bij de voederplank, keren ze zoveel mogelijk elkaar de rug toe.

Jonge roodborst, foto: Frits Kalis

Roodborsten zijn jagende vogels. Ze jagen op insecten. Ze gaan op een uitkijkpost zitten: een paaltje of hoge tak en wanneer ze een insect zien, duiken ze er op af. Dat deze vogels jagen, kun je afleiden uit het feit dat hun ogen relatief groot zijn. Dat het insecteneters zijn, is te zien aan de snavel; het is een spitse snavel. In de winter eten ze wel zaden, om het tekort aan insecten te compenseren en voor de vetten. 🐦

Roodborst, foto: Sjanie van Ophemert

Stadsakker Gouda

Duurzaam voedselproject in de IJssel-uiterwaard

Joke Colijn

Dit voorjaar schoot secretaris Frans mij aan, hij had een inspirerend gesprek gehad met Fred van Ipenburg over Stadsakker Gouda en deed de suggestie om daar een artikel aan te wijden. Niet geheel toevallig ken ik Fred, hij vertelde al eens eerder over de Stadsakker toen het nog een plan op papier was. Fred is betrokken is geweest bij het letterlijk van de grond trekken van het initiatief.

Voor dit interview schoof hij medebestuurder Marleen Remmen naar voren, dus maakte ik een afspraak met haar. Marleen is o.a. werkzaam voor voor het Buitenland van Rhoon, waar natuurinclusief boeren centraal staat; we delen dan ook vele interesses. We spraken even over de groeiende polarisatie tussen boeren en burgers, en over de groeiende afstand tussen vooral stedelingen, hun kinderen, en natuur. Ons huidige voedselsysteem is absoluut niet duurzaam en de relatie voedsel-natuur is compleet uit balans. Stadsakker Gouda geeft daarop een tegengeluid. Kijk ook eens op de website: www.stadsakkerhouda.nl als je net als ik enthousiast bent geworden!

Realisatie van het project

Zo'n drie jaar geleden verkende een groep initiatiefnemers de mogelijkheden voor de kweek van lokale groenten en zocht onder andere een plek om dat te realiseren. Tijdens de zoektocht stuitte men op deze uiterwaard van 4 ha die aan de oostzijde aan een NNN-verbinding grenst. Deze NNN-verbinding loopt via de Reeuwijkse plassen verder noordwaarts, en steekt zuidwaarts de IJssel over naar de Krimpenerwaard. Aan de noordzijde ligt de Steinsedijk, waarachter gelijk de bebouwde kom van Goverwelle begint.

De locatie voldeed aan de criteria, nu verder met het projectplan en een businessmodel. Sleutelwoorden waren: geen gif, geen kunstmest, bodem zo min mogelijk verstoren, volle grond, korte afzetlijnen, inzet vrijwilligers, meedoen, eerlijke prijs en eerlijk loon, kortom: duurzaam. Er volgden gesprekken met de gemeente Gouda en de boer die de grond in bruikleen heeft, over de bestemming. De uiterwaard is eigendom van de gemeente Gouda en wordt beheerd door melkveehouder Van der Stok, die graag de verstoorde relatie tussen boeren en burgers wil helpen herstellen en daarvoor het bruikleen deels wilde afstaan. Om interesse te peilen werd op 22 juni 2023 in het Voedselbos Goudse Hout een Voedselwandeltocht gehouden waaraan toen ruim 75 mensen deelnamen. Men belegde informatieavonden voor bewoners, waarop onder andere Marleen afkwam. Daar werden de plannen gedeeld. Zo ging het balletje rollen voor wat nu 'Stadsakker Gouda' heet.

Vorig voorjaar werd een overeenkomst voor drie jaar gesloten, over een stuk uiterwaard van 1 ha. Drie jaar, om te laten zien dat het

kán, en wat het nog meer zou kunnen worden! Er was geen tijd te verliezen, dus gingen op 1 augustus 2023 de eerste planten de grond in. Dat waren uiteraard wintergroenten, vooral kolen. De initiële groep communiceerde openingsuren waarop de eerste klanten groenten konden kopen. Die eerste maanden werden ook met hen doelstellingen besproken en ideeën opgehaald voor het eerste volle teeltjaar 2024. Marleen haakte behalve als klant, ook aan als bestuurslid. Het bestuur bestaat uit vijf personen: Fred van Ipenburg, Gert Olbertijn, Erik Wijlhuizen, Cerial Lucker en Marleen. Met name hoe de weg van akker tot consument er uit zou kunnen zien, werd uitgewerkt. Een teeltplan werd opgesteld door professionele teler Tyara Slager, er zijn investeringsplannen gemaakt, een website ontwikkeld, en vrijwilligers geworven. De groenten zouden worden aangeboden in de vorm van pakketten voor een hele week. Hiervoor konden mensen zich aanmelden. Pakketten variëren van 1 tot 4 tot nog meer 'monden', een kind telt voor een halve mond. Er zijn twee afhaalmomenten op dinsdagavond en vrijdagmiddag, waarop men het wekelijkse oogstpakket kan ophalen. Net vóór die momenten is een grote groep vrijwilligers bezig met oogsten, dus verser kan niet. Op het moment dat ik Marleen spreek, eind augustus, zitten de pakketten overvol en mensen reageren verbaasd op de overvloed: ik krijg het bijna niet op, zóveel mooie, lekkere, verse groenten! Zeker zo'n eerste jaar is het kijken wat anders, beter of efficiënter kan, en één van die dingen is ook wat je dan doet met groenten die 'over' zijn. Diverse horecabedrijven in de stad hebben al aangegeven te willen afnemen. Verder zijn er gesprekken met de voedselbank om daar een relatie mee op te bouwen.

Tuingereedschap; aubergines van de volle grond; het prachtig bloeiende gewas aardpeer is een van de 'vergeten groenten' op de Stadsakker.

Kosten-baten afwegingen in het pilotjaar

Op dit moment heeft de Stadsakker 180 'oogstgenoten', d.w.z. dat er 180 monden gevoed worden met wat er wordt gekweekt op het huidige perceel van 1 ha. Wat overblijft gaat nu in eerste instantie naar de vrijwilligers, of de oogstgenoten zelf, en laatst nam restaurant De Kleisuur een krat groenten mee waarmee ze lekker zijn gaan koken.

De prijzen van de groentepakketten zijn vastgesteld door te kijken naar zes vergelijkbare voorbeelden elders in het land, en de prijs ligt net onder het gemiddelde daarvan. Een voorbeeld van de website: pakket A (voor één mond) bevat vijf groenten in een mix van hoofd- en bijgroenten, en kost € 215,- per oogstjaar. Dat komt neer op €3,- per gezonde maaltijd. Mocht dit een probleem opleveren, dan denkt het bestuur graag mee over een oplossing. De doelstelling is echt een eerlijke prijs voor iedereen, dus zowel voor afnemer als ook voor de organisatie die moet kunnen functioneren; Gouda is immers Fair Trade gemeente. Fred is ambassadeur van Fair Trade Gouda en zorgt voor input bij de realisatie van duurzame, eerlijke doelen zoals de Stadsakker.

Op en voor Stadsakker Gouda gebeurt bijna alles door vrijwilligers. Zonder vrijwilligers zou het gewoon niet lukken om het project te kunnen draaien, vooralsnog is vrijwillige inzet dan ook onmisbaar. Alleen de teler die het teeltplan voor het hele jaar opstelt en zelf ook werkzaamheden uitvoert, krijgt betaald. Dat is Tyara Slager, die er

bijna dagelijks is en net op de fiets sprong toen ik kwam aanrijden. Kosten zitten verder in plantgoed, zaaigoed, gereedschap, machines en andere teeltmaterialen. Deze kosten moeten gedekt worden door de inkomsten uit de pakketten en dat lukt voor een deel, maar donaties, subsidies en fondsen zijn in de opstartfase ook onmisbaar. Sinds kort is er een stageovereenkomst met Erik Dubbink, die we aan het werk aantreffen op de akker bij dit gesprek. Hij is er nu regelmatig en volgt een biologisch-dynamische opleiding aan de Warmonderhof. Stadsakker is inmiddels erkend leerbedrijf met Tyara als praktijkopleider.

Verder is Gert Olbertijn een trouwe aanwezige en om de andere dag een groep van 5 tot 10 vrijwilligers. De werkzaamheden worden kenbaar gemaakt door Tyara met het plaatsen van kleurige vlaggetjes bij de bedden, waarbij elke kleur staat voor een bepaalde werkzaamheid.

Om waardering voor de vrijwilligers te laten zien, was er in juni een vrijwilligersdag waarop zo'n veertig deelnemers aanwezig waren. In de ochtend werd er lekker gewerkt, gevolgd door een lunch met soep, salades en van alles aan hapjes en een drankje van de 'eigen' groenten en fruit. Daar kwam het sociale aspect ruim aan bod, mensen konden elkaar op een andere manier spreken dan tijdens het werk, maar het was tevens de gelegenheid om kennis en potentie boven te halen bij vrijwilligers die daar uit zichzelf niet over zouden beginnen. Verrassend wat er aan talent tot dan onontdekt bleef, en de mogelijkheden die tijdens zo'n gesprek ontstaan.

Tussen de bedden liggen snipperpaden in een strakke vlakverdeling, zodat wisselteelt mogelijk is. Er omheen wordt het gras door een maaiplough kortgehouden met de bosmaaier, een zware klus. Voor het grovere werk hanteert Fred de zeis. Vorig jaar is al een beregeningsinstallatie op zonne-energie aangeschaft. Dit jaar hebben vrijwilligers de leidingen aangelegd waarmee druppelbevloeiing kan plaatsvinden. In dit pilotjaar was het niet mogelijk om grote investeringen te doen, maar met zicht op een langetermijnovereenkomst kan bijvoorbeeld een tweewielige maaibalktractor worden aangeschaft. Ook een goede overkapping staat hoog op de verlanglijst.

Uiteraard volgen vanwege de ARBO voor het werken met machines verplichte trainingen die geld kosten, er is onderhoud aan de machines enz. Er zijn al contacten met De Groene Motor voor cursussen e.d. De goede resultaten van het eerste jaar, én het gegeven dat er inmiddels een groeiende wachtlijst is van potentiële oogstgenoten, maakten dat het bestuur het oog liet vallen op de aangrenzende ha, tot het volgende slootje.

In de tijd tussen het gesprek en het uitwerken kreeg ik een appje van Marleen: de gemeente staat positief tegenover de gewenste uitbreiding van Stadsakker Gouda! Prachtig nieuws, en een stapje op weg naar de Grote Droom die Marleen koestert, de totale 4 ha grote uiterwaard als natuurinclusieve akker, aansluitend aan de NNN-verbinding. Marleen ziet ook de meerwaarde van de Stadsakker op deze plek vanwege het vele wandel- en fietsverkeer dat om de akker heen plaatsvindt. Een ommetje vanaf de bestaande NNN-verbinding kan alleen maar inspirerend zijn voor de vele recreanten! Ze merkt nu al als je bezig bent op de akker, dat je meteen aanspraak hebt met voorbijgangers. Mensen zijn geïnteresseerd en enthousiast.

Nog meer variatie in het rijke pakket

Tijdens de rondleiding door Marleen zag ik zoete aardappels, koolsoorten, venkel, diverse boontjes, snijbiet, veel kruiden, aardperen, bessenstruiken, aubergines, aardappelsoorten, uien, prei, maïs – en ik vergeet zeker soorten. Bovendien zijn er nog de voorjaarsgroenten waarvan het seizoen al voorbij is.

Het kweken en eten van groenten die niet standaard in de supermarkt verkrijgbaar zijn maar nu wel via de pakketten van Stadsakker Gouda, heeft ongetwijfeld ook voordelen voor de gezondheid. Veel 'vergeten groenten' zoals snijbiet, pastinaak, koolrabi, bevatten mineralen die we anders niet of te weinig binnenkrijgen. Bovendien ervaren de afnemers dat groenten die van de volle grond komen en de tijd krijgen om daar te groeien en te rijpen, zoveel rijker en voller van smaak zijn. Mensen worden bovendien verleid om buiten de comfortzone te koken, want je krijgt die groenten in je pakket en daar moet je iets mee! Het smaakpalet wordt zo flink verrijkt, koken wordt leuker.

Erik en Marleen tonen de velden vol mooie groenten. Slakkenvraat (nog) geen groot probleem.

Daarbij helpt de gezamenlijke WhatsApp-groep om elkaar te inspireren. Veel oogstgenoten en vrijwilligers stellen daarop vragen en delen informatie. Ook een foto van een grote spin die op de akker is gefotografeerd ("Wat een bijzonder dier is dit") of een foto van een sla waarvan men de naam niet meer weet en vraagt "Wat kan ik ermee?" – er gaat van alles op de app heen en weer.

De educatieve functie van groenten rechtstreeks van de akker valt eveneens niet te onderschatten. Veel mensen kennen groenten in de standaard vorm en kleur, en kijken dan vreemd op van paarse boontjes en paarse koolsoorten. Of men kent boerenkool alleen van fijngesnipperd in een zakje uit de koeling, en krijgt een hele stronk mee in het pakket. Ook voor kinderen is heel belangrijk om mee te krijgen hoe voedsel groeit, veel kinderen zijn daar totaal van vervreemd. Proeven, zelf zien, plukken, het zijn spelenderwijs zulke belangrijke ervaringen!

Het teeltplan omvatte dit jaar geen tomaten. Tyara is bij het opstellen 'gecoacht' door een professional met jaren ervaring. In het plan zijn afwegingen gemaakt voor wat betreft kosten, de tijd die een gewas vraagt, risico's, en verwacht resultaat. Zonder kas waarin tomaten beschut staan is besloten dat het risico best groot is waardoor de focus het eerste jaar op 'minder kwetsbaar' ligt. Mocht men op dezelfde plek kunnen blijven, dan is een (tunnel)kas zeker een wens. Overigens worden nu al pepers en aubergines geteeld op de akker, dus met de goede vooruitzichten van nu zullen paprika's, tomaten en komkommers er op termijn best komen. Er zijn soorten die ook goed dragen op de volle grond, en een alternatief voor beschutting creëren, is door ze te planten in de luwte van een hoger gewas, bijvoorbeeld een maïsveld. Kortom: plannen voor verdere verrijking van het pakket zijn er genoeg!

Restanten na de snijbietoogst blijven liggen om de aan de grond onttrokken mineralen hierin terug te brengen. Erachter groeit een veelbelovend bed met knolvenkel!

Vele talenten komen hier samen

Er zijn de standaard werkzaamheden die om de andere dag plaatsvinden zoals schoffelen en de akker bijhouden. De WhatsApp-groep is ook het kanaal waarbinnen vrijwilligerscoördinator Martine Vecht elke week voor de oogstdagen een poll rond stuurt met werktijden. Ook deelt ze daarin wie opent en daarmee aanspreekpunt voor de dag is. Vrijwilligers kunnen op die poll inschrijven wanneer zij kunnen helpen. Martine doet dat heel consciëntieus, het werkt prima. Marleen wijst op de stellingwand met allerlei vakken waarin de vers klaargemaakte pakketten wachten tot ze worden afgehaald. Ze zegt: "Daarnaast zijn er de grotere projecten, zoals een afdak hierboven en dat afdak doortrekken boven een lange tafel waaronder de pakketten kunnen worden samengesteld, of waar je onder kunt schuilen bij een stortbui, of juist even in de schaduw zitten en bijkomen."

Daarin speelt vrijwilliger Tom een hoofdrol, die bedenkt de bouwkundige constructies ervoor en zet ze uit. De keet waarin wij dit gesprek voerden is daarvoor te klein. Teruggrijpend op samenwerking met organisaties in de stad zegt ze: "Deze keet hebben we gedoneerd gekregen van de Dierenambulance. Aan de wand hangt het huidige teeltplan met kleurige vlakken voor de diverse groenten. Het wordt uiteraard regelmatig geactualiseerd bij nieuwe aanplant of inzaaien. In een koker staan vlaggetjes in diverse kleurtjes klaar voor de volgende werksessie.

Die stellingen komen van het Groencentrum in de stad toen dat ermee stopte. Er werd gezegd: 'Neem maar mee wat je kunt gebruiken', dus dat werd in het volgende weekend heen en weer rijden door vrijwilligers met een aanhanger – ook zo wordt circulair gedacht en gewerkt.

Wilma van Ipenburg is de kartrekker van de bloemenwerkgroep die zorgt voor de (veld)bloemen die op de tuin groeien. Die werkgroep

De kruidenspiraal in aanleg, en o.a. rechts de wilde-bloemen-slinger bij de ingang komen uit de creatieve koker van Wilma van Ipenburg.

Vier bijenvolken dragen bij aan bestuiving van de gewassen. Links: een veld met de plant 'bijenbrood' zorgt continu voor voldoende voedsel.

heeft ook de kruidenspiraal aangelegd tijdens een workshop waarbij tevens werd verteld over de geneeskrachtige werking van kruiden. Die kruidenspiraal gaat nog verder vorm krijgen. Voor dat doel liggen er nog diverse bouwmaterialen omheen. Wilma is ook initiatiefnemer van de 'sociale tuin', waarin allerlei planten een tijdelijk thuis vinden om verder te groeien. Zo heeft ze samen met een aantal mensen een gigantische hoeveelheid planten van het Groencentrum meegenomen, die anders zouden worden weggegooid. Die kunnen later worden verdeeld onder mensen die graag een groene tuin willen maar niet per se de middelen hebben om zelf planten aan te schaffen.

Door het enthousiasme en de creativiteit van mensen ontstaan zulke initiatieven en die kunnen hier ruimte krijgen. Mooi toch?"

Marleen vertelt nog dat er het bestuur van de toen kersverse Stichting Stadsakker Gouda, eind 2023 bestaande CSA-modellen heeft verkend waaruit inspiratie is geput. CSA staat voor Community-Supported Agriculture, oftewel gemeenschapslandbouw. Een vorm van samenwerking tussen burgers en lokale landbouwers, waarbij burgers een jaarlijkse bijdrage aan de landbouwer betalen om de productiekosten van het bedrijf te kunnen dekken. Het gaat de stichting erom dat de oogstgenoten en alle mensen die betrokken zijn, deelgenoot zijn van wat er gebeurt. Er is in die zin geen hiërarchie, het is belangrijk dat alles gedaan wordt en al het geld dat binnenkomt ook weer wordt geïnvesteerd in de doorontwikkeling van de akker. Dat delen van informatie gebeurt onder andere in een nieuwsbrief, maar kan ook via de mail, of via een berichtje in de app.

Aan het eind van het seizoen zal informatie worden opgehaald bij de oogstgenoten. Is er iets wat ze gemist hebben van de akker, zijn het de juiste ophaalmomenten, wat zou een mooie aanvulling zijn van buiten, om zo het pakket te verrijken en ook daarmee weer die samenwerking in de stad en de verbinding met de directe omgeving te zoeken.

'Het was top en pluizig!'

Winnaars van een ringessie van kerkuilen

Lilian Roosenboom

Op de informatiemarkt van de NVWK op 25 mei kon je bij de kraam van de uilenwerkgroep een lootje trekken. De hoofdprijs: een ringessie van kerkuilen bijwonen! 🦉

Het uitgestrekte gebied van de Krimpenerwaard is voor de uilenwerkgroep onderverdeeld in zes deelgebieden. In al deze zes 'werk wijken' werden ook dit broedseizoen weer jonge kerkuilen geringd. In drie van de wijken mochten de gelukkige winnaars individueel aanwezig zijn.

Cor Oskam, een van onze vaste ringers, gaf hen voorafgaand aan de ringessie uitgebreid toelichting over het hoe en waarom van het ringen van uilen. Ook vertelde hij hoe de ontwikkeling van pluizige donsveren naar prachtige vliegveren verloopt.

Veel pluus, foto: Jannie Monhemius

Iedereen was enthousiast, de foto's en uitspraken van de winnaars spreken voor zich:

"Het was top en pluizig!"

"Een prachtige ervaring, ik was erg onder de indruk van de kleine kerkuiltjes. Het dons vloog overal heen."

De kraam van de uilenwerkgroep tijdens de informatiemarkt; foto: Michiel Fokkema

"Kerkuilen zijn fascinerende vogels, die je normaal alleen op grote afstand kunt zien of horen, maar nu was er de mogelijkheid om ze van dichtbij te kunnen bewonderen."

"Een kerkuil in handen hebben, was voor mij de eerste keer. Ik vond het heel leuk en bijzonder om hierbij aanwezig te mogen zijn."

"Het was echt iets om nooit te vergeten!"

Voor ons was het leuk om geïnteresseerden van dichtbij kennis te laten maken met het werk van de uilenwerkgroep! 🦉

En de winnaars zijn..... v.l.n.r.: Mees Biemond, Paul Schrijvershof en Lia Spierenburg; foto's: Rob Kok en Jannie Monhemius

Punt Transect Telling overnemen

Jaap Graveland

Ik tel al zes jaar met veel plezier de wintervogels in polder De Nesse, en ook al zes jaar een vogel transect telling bij Gouderak. En ik heb nu voor het tweede jaar de broedvogels geteld in het Loetbos. Vanwege de aanstaande verhuizing deed ik een oproep in de hoop dat mensen de tellingen overnemen. Want hoe langer een gebied of route wordt geteld, hoe waardevoller de resultaten worden. Ik ben erg blij dat Coen van Nieuwamerongen de watervogeltelling overneemt en Herman van den Brand de broedvogeltelling in het Loetbos.

Blijft over: de Punt Transect Telling (PTT). In het PTT-project worden gegevens verzameld over de aantalsontwikkeling van vogels die 's winters in Nederland verblijven. Het mooie is dat deze telling begin jaren tachtig vier jaar lang werd uitgevoerd. Ik begon 35 jaar later de telling opnieuw te doen. De oude gegevens staan gewoon op de Sovon website dus je kunt heel eenvoudig zien hoe de vogelwereld in die 35 jaar is veranderd: de komst van de ganzen, zilverreigers en krakeend, maar ook de afname van veel zangvogels door het verdwijnen van hagen en bosjes.

De transect telling is tussen kerst en half januari, je telt één keer, op twintig vaste punten. Het is maar drie uur werk en levert een ideale afwisseling op met de kalkoen en de oliebolletjes :-)

Heb je vragen, ben je geïnteresseerd? App, mail of bel me dan even: jaap.graveland@nvwk.nl, 06 53579285.

Versterking uilenwerkgroep Mede-coördinator gevraagd

Joep Vanderbroeck, coördinator uilenwerkgroep

De uilenwerkgroep van de NVWK is een actieve werkgroep die zich bezighoudt met het monitoren en stimuleren van het broedsucces van drie uilensoorten binnen de Krimpenerwaard: steenuil, kerkuil en de ransuil.

In het veld zijn we aan de slag met het nestkastenbeheer, het volgen van het broeden, het schoonmaken en repareren van de nestkasten en het ringen van de jonge uilen. We houden jaarlijks een nachtelijke fietsexcursie, geven als dat gevraagd wordt lessen in scholen over het pluizen van braakballen en nog veel meer. Gelukkig zijn er vele enthousiaste leden zodat we de taken goed kunnen verdelen.

Om dat allemaal mogelijk te maken komt er op coördinatievlak veel kijken. De coördinatoren helpen zodat iedereen zijn/haar vrijwillige taak kan uitvoeren. Zij stimuleren nieuwe ontwikkelingen, organiseren de jaarlijkse vergadering, regelen de communicatie etc. Het coördineren in de uilenwerkgroep wordt idealiter door twee leden gedaan. Het is te veel voor één persoon, met zijn tweetjes gaat dat prima. Dat kun je goed combineren met het ontdekken van de verborgen wereld van de uilen in het veld.

De huidige mede-coördinator wil een stapje terug doen. Daarom zoeken we een mede-coördinator die samen met mij (Joep) de taken gaat verdelen. Wie heeft er zin om de uilenwerkgroep een handje helpen? Voor informatie en contact zie pagina 2.

Een nog jonge kerkuil tijdens het ringen, foto: Rob Kok

Reorganisatie Knotploeg-Oost en versterking gevraagd

Frits Hemerik

Onze vereniging heeft twee vrijwilligersgroepen die zich bezighouden met landschapsbeheer: de landschapswerkgroep, ofwel Knotgroep-Oost en de Landschapswerkgroep Krimpen. In grote lijnen komt het erop neer, zoals de naamgeving al zegt, dat de werkzaamheden verdeeld zijn over het oostelijk en westelijk gebied in de Krimpenervaard met soms een kleine overlapping. De werkgroep Krimpen werkte voorheen als zelfstandige vrijwilligersgroep, maar heeft zich een aantal jaren geleden om praktische redenen aangesloten bij de NVWK. Beide werkgroepen hebben een eigen organisatie en gereedschapskar. Er wordt naar toe gewerkt om met name de planning zodanig op elkaar af te stemmen dat er onderling gebruik gemaakt kan worden van de leden van de beide groepen. Kan men een bepaald weekend niet dan kan een vrijwilliger aan een activiteit van de andere groep deelnemen. Het is ook voorgekomen dat beide werkgroepen aan één project hebben gewerkt. 🐿

Reorganisatie

In de Knotgroep-Oost deed gedurende jaren ons gewaardeerde lid Edith Kuijper de planning en een belangrijk stuk van het voorbereidend werk wat betreft afspraken met de werkadressen.

Zij is daarmee gestopt en de werkgroep neemt met dankbaarheid voor al het werk en inzet afscheid van haar, maar zij blijft wel als vrijwilliger in de groep actief. Dat betekent een reorganisatie binnen de werkgroep. We verwelkomen daartoe Anton van der Elst en

Han Kolkman. De organisatorische werkzaamheden binnen de landschapswerkgroep (Knotgroep-Oost) zijn daarmee vanaf nu in handen van Anton van der Elst, Han Kolkman, Ber Verbeek, Frits Hemerik en Edwin Valentijn. Anton en Han houden zich bezig met de planning van de locaties en de afspraken met de eigenaars, Ber en Frits hebben de gereedschapskar onder beheer en Edwin is de contactpersoon met het bestuur en coördineert de werkgroep. Op deze wijze is er een sterk organisatie team ontstaan dat klaar is om nieuwe uitdagingen aan te gaan.

Organisatie nieuwe stijl

Het organisatie team nieuwe stijl streeft ernaar om naast de werkadressen waar al actief bindende afspraken mee gemaakt zijn, nieuwe natuurterrein en -natuurbeheer gerelateerde locaties te vinden, waarvoor reeds het nodige werk is gedaan. Zo ontstaat er meer afwisseling en nieuwe uitdagingen voor de vrijwilligers. Ook de veiligheid ter plekke en de verplichtingen die er zijn om te voldoen aan de Arboretgeving worden strakker aangetrokken.

De werkgroep kijkt uit naar de versterking!

De werkgroep heeft behoefte aan nieuwe leden. Daarom een oproep aan alle leden van de NVWK om een bijdrage te leveren aan de werkzaamheden van de werkgroep. Van medio oktober tot medio maart wordt er om de twee weken een zaterdagochtend onder deskundige leiding nuttig werk verricht in een vriendschappelijke en collegiale sfeer in de prachtige natuur van de Krimpenervaard. Sportschool overbodig! Ben je vogelaar of weidevogelvrijwilliger: geen probleem! Een dubbelfunctie verdiept je kennis en beleving. Maar dit is ook een oproep om in de eigen omgeving te kijken of er mogelijk geïnteresseerden zijn voor dit prachtige werk. Nieuwe leden worden begeleid in de uitoefening van de verschillende taken. Klik op deze link: <https://nvwk.nl/werkgroepen/landschapswerkgroep/> om alvast een indruk te krijgen van de werkzaamheden. Aanmeldingen kunnen worden gedaan bij Frits Hemerik, fhemerik@gmail.com, 06-53839968. 🐿

Samen aan de slag bij Snoei- en knotgroep Krimpen aan den IJssel

Inge Raven

Zaterdag 2 november is het weer zover. De nationale Natuurwerkdag vormt dan het startsein voor het snoei- en knotseizoen van de werkgroep Krimpen. Zo'n twintig mensen gaan op negen achtereenvolgende zaterdagen aan de slag om op verschillende terreinen te zagen, knippen en snoeien. Mannen, vrouwen, jong en oud: onze groep omvat 'vogels' van diverse pluimage. Het zijn stuk voor stuk mensen die graag buiten bezig zijn en vrijwillig een bijdrage willen leveren aan natuurbeheer in de omgeving van Krimpen aan den IJssel. Het afgelopen seizoen heb ik voor het eerst volledig meegedraaid en daar heb ik geen spijt van gehad. De komende negen zaterdagochtenden staan bij mij al ingeroosterd. ➡

Maar voor het zover is, is achter de schermen al het nodige aan voorbereidingen getroffen. Zo heeft het bestuur - te weten Bert Verveer, Jan Goudriaan en Yolande Nederveen - een planning gemaakt met een aantal vertrouwde adressen, maar daar ook wat nieuwe 'uitdagingen' aan toegevoegd. De staat van de verschillende zagen en scharen is gecontroleerd en indien nodig aangevuld met, of vervangen door nieuw materiaal.

Voor er ook maar één zaag in een tak wordt gezet, wordt geïnventariseerd of alle vrijwilligers veilig aan de slag kunnen. Is aan alle punten zoals beschreven in het zogeheten Arbo-plan nog voldaan? Zijn er bijvoorbeeld nog voldoende beschermingsmiddelen zoals hesjes, helmen en gehoorbeschermers? Zijn alle ladders goedgekeurd? Moet er voor bepaalde klussen nog een ontheffing c.q. vergunning worden aangevraagd? Is er genoeg beschermende kleding en zijn er veiligheidsschoenen voor de motorzagers? Gelukkig zijn in al de jaren dat onze groep bestaat geen calamiteiten voorgekomen en dat willen we natuurlijk graag zo houden. Voorwaarde is wel dat de knotters en snoeiers zelf ook goed opletten.

We beginnen 's zaterdags al op tijd. Na een korte instructie deelt de groep zich op in de motorzagers en hun helpers, de snoeiers en de opruimers. Eigenlijk is er nooit een strikte scheiding tussen de snoeiers en opruimers, waar de handjes nodig zijn wordt de hulp geboden. Rond 11.00 uur gaan we koffie drinken, we hebben dan al twee uur hard gewerkt. Vaak zorgt Bert voor wat lekkers ter aanvulling van de inmiddels verbrande calorieën. Dan is het even tijd om bij te kletsen en vooral veel te lachen om de sterke verhalen die dan de ronde doen.

Enigszins uitgerust en met gevulde maag gaan we weer aan de slag. Zo hard als dat er in de pauze wordt gelachen, zo hard wordt er ook gewerkt. Samen willen we de klus volbrengen, en ieder draagt er op zijn of haar manier een steentje aan bij. Uiteindelijk geeft dat de meeste voldoening. Na het knotten, snoeien en opruimen heeft zo'n terrein een ware metamorfose ondergaan en is het weer klaar voor de komende lente.

Alle zagen, snoeischaren en ladders worden verzameld, schoongemaakt en ingevet en vervolgens op de juiste plaats in de materiaalwaggen opgeborgen. Gereed voor de klus over 14 dagen. Voor wie wil is er nog koffie. Sommige opdrachtgevers hebben zelfs voor soep en broodjes gezorgd. Na die paar uur werken in de buitenlucht lust je ook wel wat!

Vorig jaar startte het seizoen met een zonnetje. Al na een half uurtje snoeien gingen de eerste (warme) jassen uit. Datzelfde

gold tevens voor de laatste klusdag. En de zaterdagen er tussen in? Qua weer hebben we van alles gehad. Regen, vrieskou en harde wind maakten het ons soms moeilijk. Maar warm aangekleed lukte het altijd weer om de geplande werkzaamheden uit te voeren. En ook hier geldt, hoe slechter het weer, des te heroïscher de prestatie. Zelfs dan maakte het gemopper snel plaats voor een geintje en gelach.

Alles ligt al klaar voor gebruik: de werkhandschoenen, de warme jas, stevige schoenen en de wollen muts. Over een paar weken is het zover. Aan de slag! ➡

Jos de Nood aan het knotten, foto: Yolande Nederveen

DeDuurzameTuin.nl

De webwinkel
met duurzame producten voor
mens, dier, tuin en huishouden!

Bureau Schildwacht

Landschap – Cultuurhistorie – Ecologie
Advies – Realisatie – Educatie

Wij kunnen u helpen door middel van:

- Advies, ontwerp en directievoering bij inrichting van natuurterreinen, openbaar groen, landgoederen en (boeren)erf.
- Opstellen van beheerplannen en gebiedsvisies.
- Ecologische en landschappelijke inventarisaties.
- Lezingen, excursies en cursussen m.b.t. Natuur en Landschap.

info@bureau-schildwacht.nl
www.bureau-schildwacht.nl
Beukendaal 3, 2831 VA Gouderak
06-22978424

Uw duurzame drukker in de
Krimpenerwaard

FSC® gecertificeerd en premium partner

EFFICIËNTA **BETER DRUKWERK**

Kinderopvangboerderij 'Achter 't Potdeksel'

- opvang van 07.00 tot 19.00 uur
- verticale groep van 0 tot 4 jaar (max. 16)
- optimale zorg en aandacht
- ervaren en gediplomeerde leiding
- in landelijke en agrarische omgeving
- unieke accommodatie in voormalige koeienstal
- buitenspeelruimte in openlucht en overdekt
- natuur-educatieve visie en uitgangspunten

www.kinderopvangboerderij.nl
potdeksel.kinderopvangboerderij@kpnmail.nl

Aad van der Meijden & Netty Brussee
Benedenberg 66 - 2861 LH Bergambacht
☎ **0182-353183**

Hier kan uw advertentie staan

Met adverteren in de Waardvogel

- Bereikt u gericht uw doelgroep
- Steunt u ons natuurwerk

voor prijzen zie de colofon op pag. 3

STRIJBOS DIERVOEDERS

IN- EN VERKOOP VAN KLEINE HUISDIEREN

knaagdieren - kippen - vogels - watervogels
Klompen in alle maten en kleuren!
(vanaf peuter tot volwassenen)

Verkoop van diervoer o.a.:
rundvee, pluimvee, paarden,
knaagdieren, vogels, honden, katten
en dierbenodigdheden hooi en stro enz.

Strijbos Diervoeders
Lageweg 45A
Ouderkerk aan den IJssel
Telefoon: 0180 - 682817

KENRO
DAKBEDEKKINGEN

0180-683804

06-25040070

T. Rook • IJsseldijk Noord 358
2935 CS Ouderkerk

Reuzenspringbalsemien trekken

Tekst en foto's: Joke Colijn, tenzij anders vermeld

Het is alweer even geleden (20 en 22 juni), maar de twee dagen waarop we reuzenspringbalsemien hebben getrokken in het Loetbos waren te leuk om er niet alsnog iets over te delen. Ook zonder groot verhaal zeggen de foto's genoeg, vond de ene helft van de redactie (Maria). En ja, wie is de andere helft (Joke) dan om daar iets tegenin te brengen? Het weer was perfect: niet te warm en gelukkig inmiddels droog met een zonnetje. De dagen ervoor had het wel geregend, waardoor de kluiten wat vaster zaten, maar dat kon het enthousiasme niet drukken. Ook wethouder Wisja Pannekoek kwam weer helpen, nu met zijn zoon. ➡

V.l.n.r.: We beginnen in de Hendrikshoeve onder het genot van koffie of thee met koek en uitleg over hoe en waar we gaan werken; Wim is lekker bezig; flinke klonten aarde aan de uitgetrokken planten; de jongste deelnemer is Rowan van 4, het zoontje van boswachter Pieter Bieren, foto: vader Pieter; ook bij de pauze tussendoor verzorgt Pieter de catering met koffie; een beker soep bij de lunch gaat er graag in.

Bijzondere vondsten tijdens het balsemien trekken: barnsteenslak geïnfecteerd met een parasiet, (het groene gedeelte is de parasiet, die gaat in de voelspriet(-en) van de slak zitten en laat deze pulseren, waardoor de slak opvalt en opgegeten wordt door vogels, die 'm elders uitpoepen en zo zorgen voor verspreiding van de parasiet), foto: Hans Kouwenberg. Prachtige rups van de elzenuil, foto: Pieter Bieren. Verlaten, bijna rond ei van een ons onbekende vogel in een boomholte. ➡

Europa tikt Nederland op de vingers om weidevogels

<https://www.trouw.nl/duurzaamheid-economie/>, Rob Buiten, 25 juli 2024

PERSBERICHT

Nederland moet van de Europese Commissie zijn weidevogels beter beschermen. Subsidies hebben te weinig effect gehad. Ze begint daarom een inbreukprocedure waar politiek Den Haag nu op moet reageren.

Nederland komt de verplichtingen uit de Europese Vogelrichtlijn niet voldoende na, vindt de Europese Commissie. Het aantal weidevogels, waaronder nationale vogel de grutto, gaat al jaren achteruit, ondanks subsidies en inspanningen om het tij te keren. In een halve eeuw is het aantal grutto's gedaald van 120.000 naar minder dan 25.000 broedparen.

De Commissie start daarom een inbreukprocedure, een soort 'ingebrekestelling' waar politiek Den Haag nu op moet reageren. Als het antwoord van de Nederlandse overheid Brussel niet geruststelt, kan een concrete juridische procedure volgen bij het Europese Hof.

Het probleem: intensivering van de landbouw

Deze eerste formele stap is met instemming begroet door Vogelbescherming Nederland. Die organisatie diende al in 2016 een klacht in bij de Europese Commissie, omdat Nederland zijn internationale verplichtingen ten aanzien van de bescherming van weidevogels en hun leefgebieden toen al niet nakwam. "Sindsdien is de situatie alleen maar verder verslechterd", zegt woordvoerder Amadea Boneschansker van Vogelbescherming.

Hét grote probleem voor de weidevogels is de intensivering van de landbouw, stelt Vogelbescherming. Er is te weinig gevarieerd grasland met een voldoende hoge waterstand om het aantal weidevogels, zoals de grutto en de Kievit, op peil te houden.

Op initiatief van oud-minister Pieter Winsemius schreef Vogelbescherming al een 'Aanvalsplan Grutto'. Dat voorziet in grote, aaneengesloten gebieden voor weidevogels, met voldoende kruidenrijk grasland en een hogere grondwaterstand. Voormalig minister Carola Schouten van Landbouw reserveerde in 2021 in eerste instantie 5 miljoen euro voor dit aanvalsplan.

Initiatiefnemer Winsemius zei eerder in Trouw dat dit veel te weinig is, maar dat door gesteggel tussen het Rijk en de provincies echte substantiële steun uitblijft. Een pot van 68 miljoen Brusselse euro's voor weidevogelbescherming kan pas beschikbaar komen wanneer Rijk en provincies met een goed plan komen. Wat het huidige kabinet uittrekt voor weidevogelbeleid is nog onduidelijk.

Serieus signaal

Het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur bevestigt de ontvangst van de brief uit Brussel en gaat zich beraden op een antwoord, zegt een woordvoerder. "We doen al heel veel, bijvoorbeeld via de provincies die subsidies voor Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer kunnen geven aan agrarische collectieven." De woordvoerder noemt opvallend genoeg ook het aanvalsplan van Winsemius en Vogelbescherming als een van de lopende maatregelen.

Een inbreukprocedure is een serieus signaal vanuit Brussel. Tussen 2010 en 2020 werd 67 keer zo'n procedure tegen Nederland gestart, waarmee het in die periode een Europese middenmoter was. Voordat de Commissie tot zo'n formele stap overgaat, is er eerst veel informeel overleg, maar de Rekenkamer concludeerde vorig jaar uit een onderzoek naar zulke informele procedures dat Nederland daar vrij weinig lering uit trekt.

Bij Vogelbescherming Nederland staat de deur open voor overleg met het ministerie, benadrukt woordvoerder Boneschansker. "We willen graag meedenken over wat er meer kan worden gedaan om weidevogels te beschermen, zoals de Europese richtlijnen eisen. Maar het is in ieder geval duidelijk dat dit oplossingen moeten zijn die mét boeren worden bedacht. Weidevogels hebben boeren nodig, maar die boeren hebben dan wel de zekerheid nodig dat de overheid ze steunt bij het langdurig nemen van maatregelen voor de natuur."

Weidevogel-alarm

Dat het niet goed gaat met de weidevogels is geen nieuws, maar dat er nóg steeds, ondanks alle aandacht en oproepen daartoe, ondanks de vele miljoenen aan subsidies die in de bescherming zijn gepompt, geen structurele en effectieve maatregelen worden genomen, is meer dan bedroevend. Ik citeer uit een bloemlezing van krantenkoppen, alléén uit het afgelopen jaar:

- Nederland verliest in hoog tempo zijn weidevogels,
- De bescherming van de weidevogel faalt,
- Boerenlandvogels krijgen stelselmatig te weinig bescherming,
- Fonds voor weidevogels moet de grutto redden,
- En deze maand nog, op 8 september: Brussel dreigt met forse boetes, Ondanks peperdure maatregelen lukt het maar niet om grutto voor ondergang te behoeden: 'Vogel heeft veel vijanden'

Dat laatste valt niet te ontkennen, maar de grootste vijand zijn wijzelf, met onze consumptiedrang en economische motieven. En ten diepste zijn we ook onze eigen grootste vijand. Zolang we ons laten besturen door beleidslieden die nog steeds niet begrijpen dat alle grote problemen van onze tijd samenhangen, en dat dus ook oplossingen gezocht moeten worden in samenhangend beleid waarin klimaat, stikstof, CO₂, waterkwaliteit, mest, de weidevogelproblematiek, luchtvervuiling, stijgend zeeniveau, ontbossing, PFAS en noem maar op, simultaán aandacht krijgen, zullen we nooit op ook maar één onderwerp hiervan succes gaan boeken. Sterker nog, de problemen worden alleen maar groter en de kosten die we moeten maken voor oplossingen, worden alleen maar meer. Tot er gewoonweg geen oplossingen meer zijn.

Dus laten we maar genieten van de grutto's die we nog hebben, want het worden er ook hier elk jaar minder, zo bleek weer uit de provinciale telling. En voor wie ze dit jaar gemist heeft, delen we hier nog maar een keer een foto van deze prachtige vogel, onze nationale trots. Als ik m'n ogen dicht doe, kan ik 'm bijna nog horen... 🐦

Foto: Peter Stam. Tekst: Joke Colijn

Uw kaas van Toos en Klaas,
Ouderkerk a/d IJssel, 0180-682019

We staan op de weekmarkten:
Dinsdag : Krimpen a/d IJssel
Woensdag : Schoonhoven
Donderdag : Capelle a/d IJssel
Vrijdag : IJsselstein

Voor al uw boekhoudzaken, belastingadviezen, belastingaangiften
en loonadministraties

Ook over uw privé-aangiften geven wij u graag advies.

Meidoornstraat 3-F
2861 VH BERGAMBACHT

Telefoon: 0182 - 351240
E-mail: info@verwaaladministratie.nl

Reguliere en complementaire kijk op het bewegingsapparaat

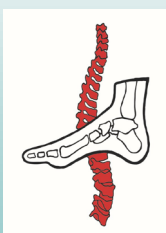
Arthrokinematika & IPC

Behandelcentra voor chronische rug-, heup-, knie- en voetklachten
met de Dr. R. Bourdiol-methode. We zijn aangesloten bij diverse
beroepsverenigingen, o.a. het Kwaliteitsregister Paramedici en Kabiz.

De zorgverzekeraars vergoeden behandelingen en
therapiezolen vanuit aanvullende pakketten.
Voor nadere informatie zie www.voet-statiek.nl.

Praktijkadressen:

Vrijhof 13, 2923 BR Krimpen aan den IJssel
Oostmaaslaan 33a-35a, 3063 AN Rotterdam
Telefoon: 0180-51 42 91 en 010-212 27 30

't Groenehart

tuin & parktechniek

onderhoud & reparatie van alle merken

Piet van Oosterom

tel: 06-11 38 16 34

Benedenkerkseweg 41a
2821LA Stolwijk

www.groenehart-tuinenparktechniek.nl

Uw Stiga dealer voor de
Krimpenerwaard

"De Veerstalhoeve"

Boerderijwinkel voor:

Fam. Van Drunen
Gouderakse Tiendweg 99
2831 KA Gouderak
Tel.: 0182-521646
Email: Henk.van.Drunen@deveerstalhoeve.nl

- * Vlees (pakketten)
- * Boerenkaas
- * Ambachtelijke producten

Openingstijden: op dinsdag / woensdag en vrijdag van 14.00 tot 18.00 uur en op zaterdag van 09.00 tot 15.00 uur.

In onze boerderijwinkel verkopen we vlees van eigen gefokt vee. De kalfjes die bij ons komen hebben het 1e halve levensjaar bij hun moeder gelopen. Daarna lopen de dieren 's zomers in het weiland. Voor de weilanden zijn overeenkomsten gesloten met de landelijke overheid voor botanisch- en weidevogelbeheer. Door dit beheer ontstaat een gevarieerd grasland. 's Winters lopen de dieren los in de stal, waar ze alleen eigen gewonnen kuilgras krijgen. Zo groeien ze op een natuurlijke wijze tot ze groot genoeg zijn om te slachten.

Wij dragen graag een steentje bij.
Dat is het idee.

Rabobank Krimpenerwaard ondersteunt uw vereniging.

Rabobank. Een bank met ideeën.

Rabobank

www.rabobankkrimpenerwaard.nl

Pijn aan uw hand of pols?
Wij bij Kliniek Voor de Hand helpen u graag!

Verzekerde zorg zonder wachtlijst!
Bel 0348-214016 of mail info@voordehand.nl

In het prachtige Berkenwoude,
in het hart van de Krimpenerwaard,
ligt Cultureel Centrum De Zwaan.

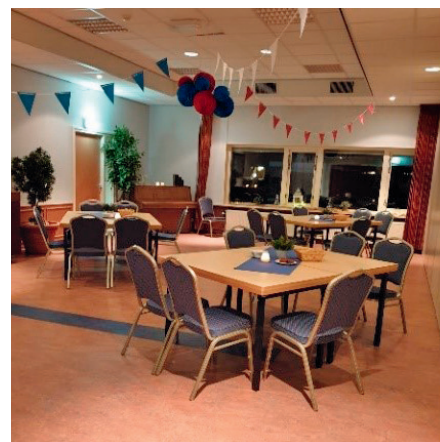
Of het nu gaat om een buffet, lunch,
diner of borrel in een versierde zaal in
De Zwaan of bij u thuis, vraag gerust
naar de vele mogelijkheden.

U kunt contact met ons opnemen
door een mail te sturen naar
dezwaanberkenwoude@gmail.com,
of bel naar 0182-362546
of 06-53214225.

Wij zijn geopend voor de afhaalmaaltijden en snacks op vrijdag en zaterdag
van 17.00 tot 20.00 uur. De Zwaan, Kerkweg 2 te Berkenwoude.
Neem voor de overige activiteiten een kijkje op onze website:
www.dezwaanberkenwoude.nl

Met veel passie bereiden Marjan en
Corrie zo veel en zo vers als mogelijk
vanuit de keuken van De Zwaan.

De zalen in De Zwaan zijn in te richten
voor verjaardagen, vergaderingen,
jubilea, diners, lunches.
Lunches en diners serveren wij
à la carte of in buffetvorm.